

Eiropas kultūras mantojuma dienas Latvijā

1996. gada 14.-15. septembris

“LATVIJAS KULTŪRAS MANTOJUMS 1920-1940”

Jau otro gadu Latvijā notiks Eiropas kultūras mantojuma dienas, ko sadarībā ar Eiropas Padomi, Karaļa Boduēna Fondu (*King Boudouin Foundation/Belģijā*), kultūras pieminekļu īpašniekiem un pašvaldībām, rīko Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija.

Eiropas kultūras mantojuma dienas pirmo reizi notika 1991. gadā pēc Eiropas Padomes iniciatīvas. To mērķis ir tuvināt cilvēkus kultūras mantojumam atverot kultūras pieminekļu durvis - it sevišķi tās, kas vai nu parasti ir slēgtas vai arī ir tikai daļēji pieejamas ikdienā. Eiropas kultūras mantojuma dienas dod iespēju pievērst lielāku uzmanību kultūrvēsturiski vērtīgiem objektiem, organizējot ekskursijas, izstādes, koncertus.

Oficiālā Eiropas kultūras mantojuma dienu atklāšana šogad notiks 13. septembrī Kopenhāgenā, Latvijā - 14. septembrī.

Šajās kultūras mantojuma dienās Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija vēlas akcentēt Latvijas valstij tik nozīmīgo periodu tās vēsturē - periodu starp pirmo un otro pasaules karu. Tādēļ Eiropas kultūras mantojuma dienu tēma Latvijā būs “LATVIJAS KULTŪRAS MANTOJUMS 1920-1940”. Tas ir laika posms, kas atstājis neizdzēšamas pēdas Latvijas materiālajā un garīgajā kultūrā; jo pirmo reizi 20. gadsimtā tauta realizēja savas pašnoteikšanās tiesības.

Divdesmit neatkarības gados katrā pagastā un pilsētā ir uzcelta kāda arhitektoniski nozīmīga sabiedriska vai dzīvojamā ēka, radīts kāds mākslinieciski augstvērtīgs piemineklis vai piemiņas zīme. Okupācijas gados daudzas no ēkām ir gājušas bojā, pamestas vai pārveidotas, monumentālie mākslas darbi iznīcināti.

Pēdējos piecos gados, kopš Latvija atguvusi neatkarību, daudz jau ir darīts, lai apzinātu tā laikmeta, kuru tauta vēl nesen sauca par “Latvijas laiku” vai “Ulmaņa laiku” kultūrvēsturiskās vērtības. Daudz darba vēl priekšā un tādēļ ļoti savlaicīgi ir rosināt plašākas sabiedrības interesi par nesenās vēstures kultūras pieminekļiem.

Latvijā Eiropas kultūras mantojuma dienu atklāšana paredzēta 14. septembrī plkst. 16⁰⁰ Latvijas Republikas Ministru Kabineta ēkā, kas celta laikā no 1936. līdz 1938. g. kā Tiesu pils un ir spilgtākais Fridriha Skujiņa neoklētisma stila darbs. Atklāšanas turpinājums plkst. 19⁰⁰ Talsu rajona Abavas pagasta “Pedvālē”, kad tiks iezīmēta dabā īpaši aizsargājamās kultūrvēsturiskās teritorijas “Abavas ieleja” izveidošana. Speciālā diena Abavas ielejā tiks organizēta 15. septembrī.

Eiropas kultūras mantojuma dienu laikā 14. un 15. septembrī brīvam publikas apmeklējumam būs atvērti 100 objekti visā Latvijā. Visos novados paredzēti dažādi kultūras pasākumi: izstādes, koncerti, semināri u.c.

16.-17. septembrī Rīgā, Arhitektu savienības telpās notiks seminārs “Latvijas kultūras mantojums 1920-1940”.

LATVIJAS
KULTŪRAS MANTOJUMS
1920-1940

1996. GADA SEPTEMBRIS
EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS

1

DAUDZESES SKOLA DAUDZESE SCHOOL

Aizkraukles raj. Daudzeses pag.

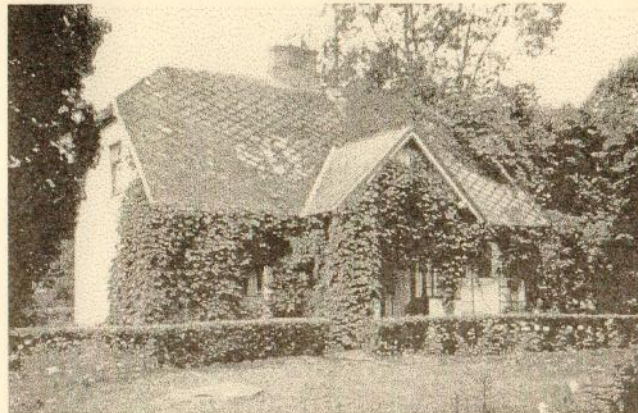
Divstāvu mūra ēka celta 1935. gadā klasicisma stilā. Par to liecina apjoma forma, trīsstūra frontons un neliels portīks pie galvenās ieejas. Fasādi bagātina dzega ar izteiksmīgu profilējumu un pirmā stāva logu sandriki. Māksliniecisko kompozīciju papildina logu augšējās daļas sīkrūtojums.

Two-story building (1935) of classicism style. It is testified by the shape of the volume, the triangular pediment and the small portico near the main entrance. The facade is enriched by a cornice with expressive profile and pediments of windows of the first floor. The artistic composition is supplemented by the small sash windows.

2

MEŽSARGA SĒTA "LIEPAVOTI" FORESTER'S FARM

Aizkraukles raj. Staburaga pag.

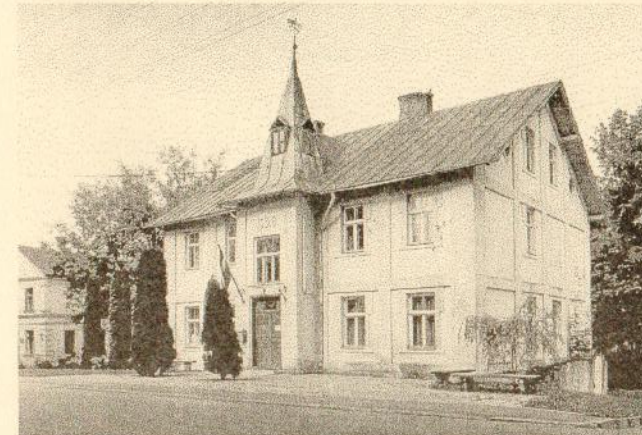
Sētā atrodas dzīvojamā māja, saimniecības ēkas: klēts, kūts, vāgūzis, pirts. Dzīvojamā māja celta 1930. gados pēc mežsargu dienesta mājas tipveida projekta. Vienstāva ēka segta ar divslīpu jumtu, kura gali ir daļēji nošļauti. Pie ieejas tipveida projektā bija paredzēts koka lievenis etnogrāfiskās formās, kurš tagad vienkāršots. Ēkas pirmajā stāvā atrodas halle, virtuve, vanna, istaba, tualete un divas istabas. Otrajā - bēniņu stāvā vēl divas telpas.

In the farm there is a dwelling house, barn, cattle-shed, cart-house, bath. The dwelling house was built in 1930' according standard project of forester's house. One-story building with two-slope roof, whose ends are partially bevelled. Near the entrance of the standard project there should be wooden porch in national manner, which is now simplified. On the first floor of the building there is a hall, kitchen, bathroom, bedroom, toilet and two rooms. On the second - attic-floor there are two more rooms.

3

SKRĪVERU PAGASTNAMS SKRĪVERI MUNICIPALITY

Aizkraukles raj. Skrīveru pag.

1930. gados celta divstāvu ēka ar simetrisku apjoma kompozīciju, ko vidusasī uzsvēr kāpņu telpas rizalīts. Mākslinieciskā iespaids paspīlgtināšanai izmantoti romantisma elementi - tornītis un rizalīta fasādes apmetumā izveidotās pildrežģi atdarinošās līniju vertikāles un horizontāles.

Two-story building (1930') with symmetric composition which in the middle is stressed by staircase risalite. To intensify artistic impression there are used elements of Romanticism - turret and in the plaster of risalite and the facade created horizontal and vertical lines, reminding wooden frame wall.

4

BANKAS ĒKA BANK

(tag. a/s "Unibanka" Alūksnes filiāle
now - Alūksne Branch bank of "Unibanka")
Alūksnē, Brūža ielā 1

Celta pēc arhitekta Indriķa Blankenburga Latvijas reģioniem izstrādātā bankas tipveida projekta. 1927. gadā pilsētas valde atvēl Latvijas bankas ēkas celšanai zemes gabalu pašā pilsētas centrā, celtniecības darbi pabeigti 1929. gadā, pirmās bankas operācijas notiek 1930. gadā. Taisnstūra plāna divstāvu būvapjoms veidots uzsvērti klasiskās formās. Galveno fasādi rotā lielā kārtotuma ordera rīzalīts ar smagu profilētu dzegu un greznu trīsstūrveida frontonu. Fasāžu ailu apdarē izmantoti pilastrī, logu margu balustrādes, starpstāvu dzegas.

Built according to the standard project for banks of Latvian regions (arch. I. Blankenburgs). In 1927 municipality of Alūksne allotted a plot of land in the very centre for construction of the bank, building was finished in 1929, first bank operations took place in 1930. Rectangular two-story volume of the building is created in extremely classical forms. The main facade is decorated with the risalite of order with heavy profiled cornice and pompous triangular pediment. In the decoration of facade apertures there are used pilasters, balustrades of windows' handrail, cornices between the floors.

5

E. GLIKA ALŪKSNES ĢIMNĀZIJA E. GLIKS' ALŪKSNE HIGHSCHOOL

(tag. Alūksnes 1. vidusskola / now - Alūksne 1st Secondary School)
Alūksnē, Glika ielā 10

Ēka celta 1938-1939. g. pēc arhitektes E. Melderes-Ziemeles projekta. Spilgts funkcionālisma stila skolu arhitektūras paraugs reģionā. Četrstāvu taisnstūra plāna mūra ēka ar divstāvu zāļu korpusa piebūvi un galvenajā fasādē izceltu kāpņu telpas izbūvi. Skaidrs, vienkāršs iekštelpu plānojums un askētiska fasāžu apdare. 1990. gados ēkai tiek celta liela pagalma piebūve. Skolā atrodami vēl divi mākslas pieminekļi - V. Purvīša gleznotā ainava "Atkusni" un tā sauktā Kahovas vāze - itāļu skulptora A. Kahovas 18. gs. 2. p. meistardarbs.

Bright example of functionalism style school architecture in the region (built in 1938-1939, arch. E. Meldere-Ziemele). Four-story rectangular stone building with two-storey extension of halls and stressed construction of staircase in the main facade. Simple planning of inner rooms, ascetic decoration of facades. In 1990^s there was built big yard extension. In the school there are two monuments of art - landscape "In Thaw" by V. Purvītis and so called Kachova vase - masterpiece of Italian sculptor A. Kachova (2nd part of 18th century).

6

DŽĪVOJAMĀ MĀJA DWELLING HOUSE

Alūksnē, Raiņa bulv.1

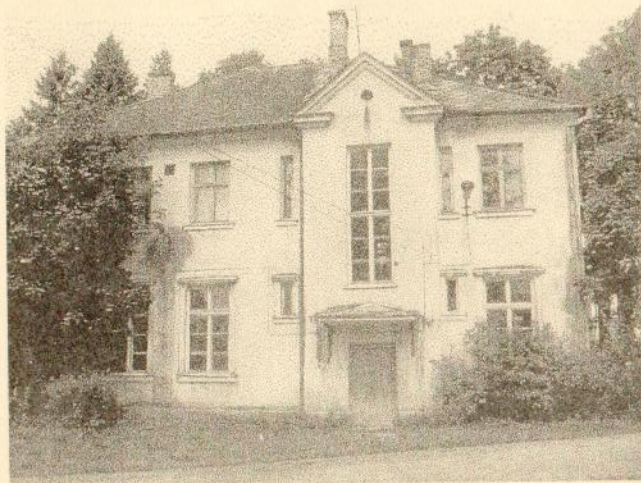
Tā sauktā ārsta Misiņa māja celta 1928. g. (arhitekts V. Bergkinds). Divstāvu mūra savrupmāja, celta romantisma garā reprezentē mazo piļu arhitektūru individuālo māju arhitektūrā. Plastiski veidots būvapjoms ar stūra torņa un sānu apjoma izbūvēm. Galvenā fasādē rotāta ar centrālo rīzalītu, trīsstūrveida frontonu. Fasāžu apdarē stūru rustojums, starpstāvu dzegas, pilastrī, zemlogu kesoni.

So called house of doctor Misiņš was built in 1928 (architect V. Bergkinds). Two-story stone residence which is built in romantic style represents architecture of small palaces in the architecture of individual houses. Plastically created building volume with corner turret and side volumes. The main facade is decorated with the central risalite, triangular pediment. In decoration of the facades rustication of corners, cornices between floors, pilasters, under-window caissons.

7

BALTINAVAS PAGASTA TIESA CORT OF BALTINAVA RURAL DISTRICT

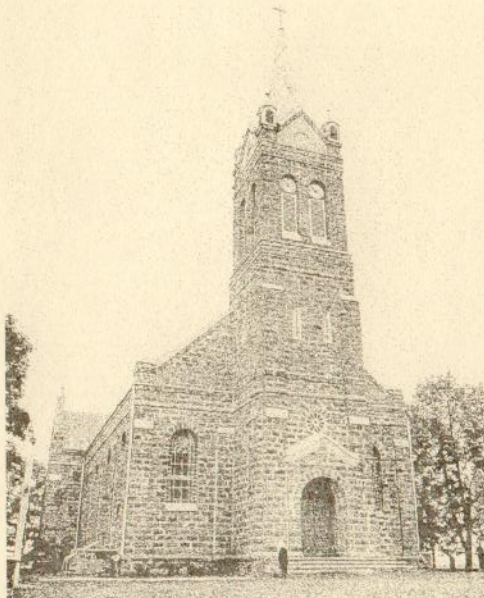

Balvu raj. Baltinavā, Tilžas ielā 5

Ēka celta 20. gs. 30. gados. Arhitekts nav zināms. Baltinavas pagasta tiesas ēka ir divstāvu balti apmesta mūra ēka ar četrslīpu skārda seguma jumtu. Tā ir funkcionālisma reģionāls piemērs ar šim stilam raksturīgo horizontālo logailu, perfoējumu un rindu kārtojumu un tam pretstatīto uzsvērti vertikālo ieejas un kāpņu telpas apjomu.

Two-story white plastered stone building (built in 1930^s), architect is unknown) with four-slope iron roof. Regional example of functionalism style characteristic with horizontal window aperture and row arrangement and contrasting stressed vertical entrance and staircase volume.

BALTINAVAS KATOĻU BAZNĪCA BALTINAVA CATHOLIC CHURCH

Balvu raj. Baltinavas pag.

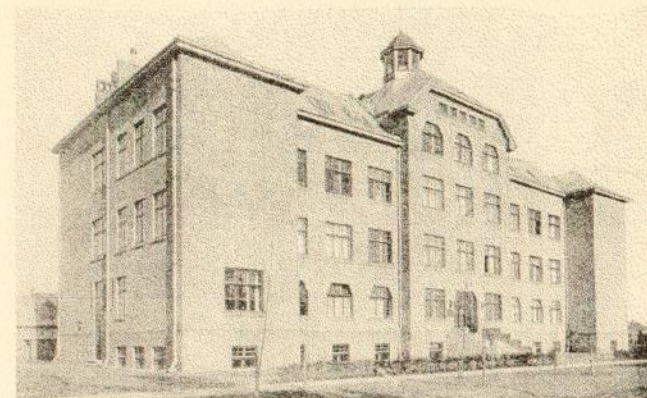
Baznīca sāka celt 1909. g. pēc inženiera F. Lemana 1898 (?) gada projekta. Tā ir eklektiskā stilā monumentāla izšuvotu granīta kvadru trīsjomu celtnē. Baznīcas atturīgās, savdabīgi raupjās fasādes, logailu forma un kopējais apjoms liecina par romānikas stila ietekmi. Sakarā ar celtnes milzīgo apjomu, būvmateriālu daudzumu un to īpašo apstrādi (izšuvots granīta kvadru apšuvums), kā arī līdzekļu trūkuma dēļ baznīcas celtniecība ritēja lēni un tā pabeigta tikai 1931. g.

Church was started to build in 1909 according to the project (1898 ?) of engineer F.Lemann. It is monumental granite quadre three-volume eclectic style building. Reserved, peculiarly rough facades of the church, form of window apertures and common volume certify about the influence of Romanesque style. Because of the size of the church, amount of building materials and their special trimming, as well as because of lack of resources, building of the church went on very slowly and with long intervals. The church was finished in 1931.

8

BAUSKAS 1. VIDUSSKOLA BAUSKA 1ST SECONDARY SCHOOL

Bauskā, Uzvaras ielā 10

Bijusi pilsētas pamatskola un valsts ģimnāzija. Celta 1925.-1932. g. pēc arh. J.Neiņa projekta. Masīvajai trīsstāvu ēkai galvenā fasādē uzirdināta ar centrālo un sānu rizalītiem. Pirmais no tiem pacelts stāvu augstāk par pārējo apjomu un vaiņagots ar nelielu astoņstūru tornīti. Arhitekts pirmajā stāvā un atsevišķās citās vietās izmantojis nacionālajam romantismam raksturīgas logailes formas.

Former primary school and state high-school was built in 1925-1932 according to the project of arch. J.Neijs. The main facade of the massive three-story building is scarified with central and side risalites. First of them is lifted one story higher than the rest volume and crowned with small octagonal turret. The architect on the first floor and in some other places have used forms of window apertures characteristic for national romantic style.

9

10

STELPES PAMATSKOLA STELPE PRIMARY SCHOOL

Bauskas raj. Stelpes pag.

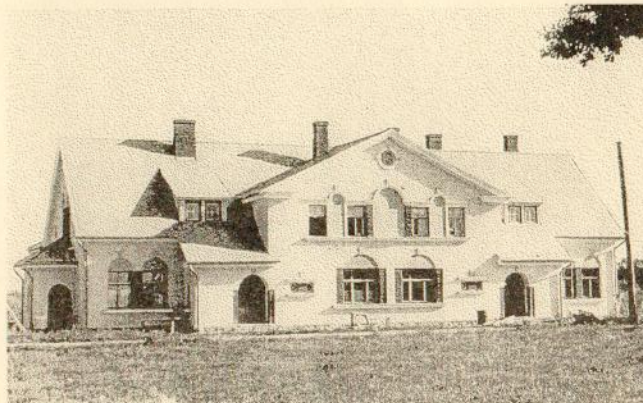
Ēka celta 1936. gadā pēc arhitekta A.Raistera projekta. Tā ir raksturīgs neoelektisma piemērs. Ēkas arhitektūra tuva citiem A. Raistera darbiem, kuros viņš tieši sekojis 20. gs. sākuma neoklasicisma formu valodai. Skolai ir divi stāvi, divslīpu jumts, kura gali nošļaupti. Fasādes centru akcentē rizalīts. Dekoratīvajā risinājumā nav izmantoti ordera elementi, taču pēc klasiskās arhitektūras parauga veidota logailu forma un izkārtojums, kā arī pieņemti vairāki arhitektoniskā un telpiskā risinājumu principi.

School was built in 1936 according to the project of architect A.Raisters. It is characteristic example of neo-eclecticism style. Architecture of the building is similar to the other works of A.Raisters in which he has followed the language of the neo-classicism of the beginning of the 20th century. Two-story building with two-slope bevelled roof. The centre of the facade is accented with a risalite. In the decoration there are not used elements of order, but according to examples of classical architecture there was created form and arrangement of window apertures, as well as accepted several principles of architectonic and spatial solution.

11

MEŽOTNES DOKTORĀTS MEŽOTNE AMBULANCE

Bauskas raj. Mežotnes pag.

Doktorāts celts 1939. gadā pēc arhitekta A. Teivena projekta. Vienstāva ēka segta ar stāvu divslīpu jumtu. Tā garenī izstiepto būvķermeņa centrā rotā četru ailu asu rizalīts, kuram simetriski pieslēdzas zemākas piebūves. Starp rizalīta logailām izveidotas nišas ar pusapļa arkām. Ēkas arhitektūrā jūtama vietējo celtniecības tradīciju ietekme, tā labi iekļaujas Zemgales ainavā.

One-story building with two-slope roof, built in 1939 (arch. A.Teivens). Its oblong block is decorated with four-aperture axes risalite which is symmetrically joined by lower extensions. Between window apertures of the risalite there are created recesses with semicircle arches. In the architecture of the building there is noticeable influence of local building traditions, it joins Zemgale landscape very well.

12

V.PLŪDOŅA MEMORIĀLAIS MUZEJS "LEJENIEKI" MEMORIAL MUSEUM OF V.PLŪDONIS

Bauskas raj. Ceraukstes pag.

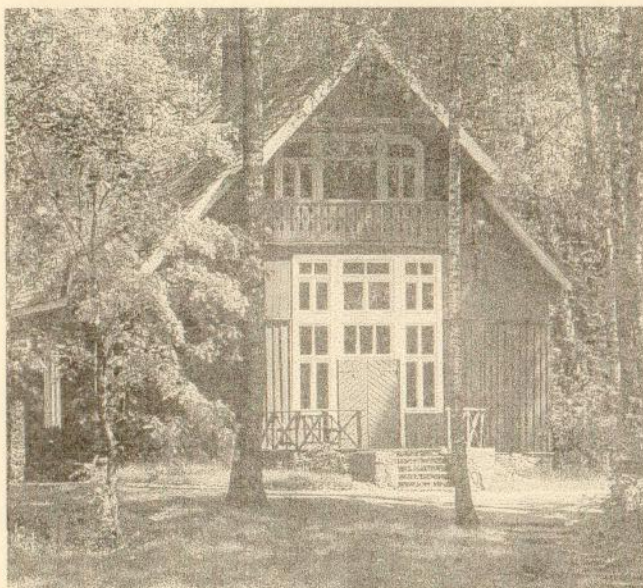
V. Plūdoņa (1874-1940) dzimtajās mājās "Lejenieki" iekārtots rakstniekam un dzejniekam veltīts muzejs. Interjerā pārsvarā 30. gadu iekārta, kad V. Plūdonis šeit pavadīja vasaras. Te aplūkojama arī etnogrāfisku priekšmetu un darbarīku kolekcija, bet t.s. Zaķīšu pirtīnā - zīmējumi. Muzejs izveidots 1963. gadā.

Memorial museum of writer and poet V. Plūdonis (1874-1940) was arranged in his family house "Lejenieki". In the interior there is mainly furniture of 1930^s when V.Plūdonis spent there summers. There is exposed collection of ethnographic things and tools, but in so called Rabbit's Bath - drawings. Museum was founded in 1963.

13

K.SKALBES MEMORIĀLAIS MUZEJS "SAULRIETI" MEMORIAL MUSEUM OF K.SKALBE

Cēsu raj. Vecpiebalgas pag.

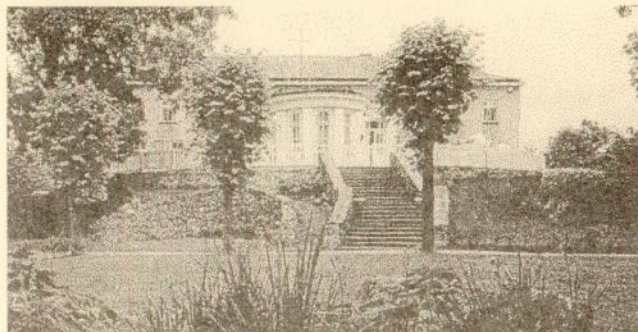
Dzejnieka un rakstnieka K. Skalbes (1879.-1945.) un viņa sievas tulkotājas L. Skalbes (1886.-1972.) piemiņas muzejs atklāts 1987. gadā ēkā, kurā abi mākslinieki dzīvoja. Nams celts no koka 1930. gados pēc arhitektu Dreiberģa un Legzdīņa projekta. Tajā izmantoti etnogrāfiskie motīvi, kas saliedēti ar Skandināvijas tālaika arhitektūras novitātēm. Ēkas teiksmainā arhitektūra un iekārtojums harmoniski iekļaujas gleznainajā apkārtnē - no Saulrietu kalna bija redzams Alauksta ezers.

Memorial museum of the poet and writer K. Skalbe (1879-1945) and his wife, translator, L. Skalbe (1886-1972) was founded in 1987 in the wooden building (arch. Dreiberģs and Legzdīņš) where both artists have lived. In the building there are used ethnographic elements, which are joined with novelties of Scandinavian architecture of that time. The fabulous architecture and arrangement of the building harmoniously joins picturesque landscape.

14

VIESNĪCA "TĒRVETE" HOTEL

Cēsis, Vienības laukumā 1

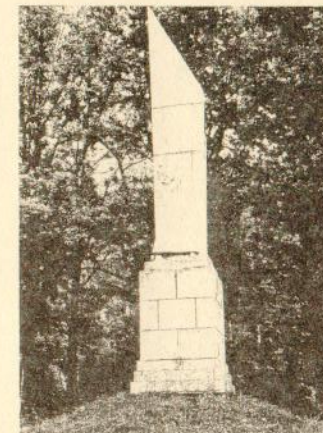
Ēka celta pēc arh. Ā. Vilmaņa projekta 1939. gadā. Arī pašlaik tiek izmantota kā viesnīca. Viesnīcu var pieskaitīt pie tipiskiem neoelektisma piemēriem arhitektūrā. Trīsdesmito gadu otrajā pusē šajā stilā tika celta lielākā daļa sabiedrisko ēku. Raksturīgs elements neoelektisma arhitektūrā ir klasisko orderu motīvs, apjomam vispārīga smagnējība un solidums detaļās - dzegas, klasiskie profili u.c., kas uzskatāmi parādās ēkas apjomā un fasāžu apdarē.

Hotel was built in 1939 (arch. Ā. Vilmanis). Building is still used as a hotel. It can be added to typical neo-eclecticism examples of architecture. At the end of 1930' in this style there were built main public buildings. Characteristic element of neo-eclecticism architecture is motif of classical orders, the building is heavy with solid details - cornices, classical profiles, etc., which clearly appear in the volume of the building and decoration of facades.

15

PIEMINEKLIS KRITUŠAJIEM KARAVĪRIEM MONUMENT TO KILLED SOLDIERS

Cēsu raj. Raunas pag.

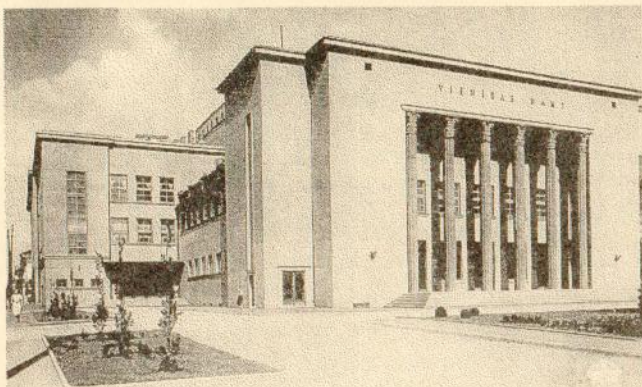
Granīta piemineklis (tēln. Kārlis Zemdega) celts 1933. gadā. Tas novietots uz terases Raunas viduslaiku pils pakājē. Pieminekļa apkārtnē organizēta ar kāpnēm, kas ved uz terasi un ozolu aleju aiz pieminekļa. Pieminekli veido stāvus uzlieta simboliska kokle, kuras neredzamās stīgas skar jaunas, stāvošas sievietes rokas. Kompozīcija uztverama frontāli. Skulptūras plastika vispārināta, raksturīga autora rokkrastam, atsevišķās detaļās norāda uz nacionālo piederību. Tas ir Zemdegas pirmais monumentālās tēlniecības darbs, ar kura metu viņš piedalījās Rīgas Brīvības pieminekļa trešajā projektu sacensībā, iegūdam trešo vietu.

Granite monument (sculptor K. Zemdega) was created in 1933. It is placed on the terrace at the foot of Rauna medieval castle. The surroundings of the monument is organised with stairs leading to the terrace and oak lane behind the monument. The monument is formed by vertical harp, whose invisible strings are touched by a young, standing women. The composition is perceptible frontally. The plastic of the sculpture is generalised, characteristic to the sculptor, in some places show the national belonging. It is the first monumental sculptural work of K. Zemdega with whose project he participated in the third competition of the projects of Freedom Monument in Riga, gaining the third place.

16

VIENĪBAS NAMS UNITY HOUSE

Daugavpili, Saules ielā 23^a

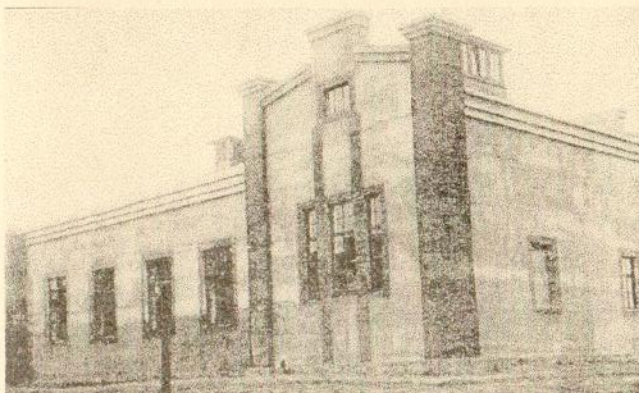
Celta 1936.-1937. gadā pēc arh. V.Vitanda projekta. Viens no izcilākajiem sava laikmeta pieminekļiem, pēc programmas lielākā kompleksā celtnē tā laika Latvijā (būves kubatūra sasniedz 78000 m³). Atbilstoši ēkas pilsētībūvnieciskajam novietojumam atšķirīgs ir fasāžu noformējums. Neitrāli vertikāls ārējais ritmizējums gar cieši apbūvēto ielu pāriet diferencētu kubisku apjomu kompozīcijā, kur vietām ir horizontāli dalījumi, bet pret laukumu paveras monumentālā teātra ieejas fasāde ar īpatnēju seškolonnu portīku. Tā veidota pelēkā mākslīgā granīta apmetumā. Namā iebūvētas daudzas tehniskas ierīces, kā centrālā siltūdens un zemspiediena tvaika apkure, siltgaisa apkure un centrālā vēdināšana.

One of the most outstanding monuments of the time (built in 1936-1937, arch. V.Vitands), according to the program the biggest complex building in Latvia (volume of the building - 78000m³). Corresponding to the urban location of the building decoration of its facades is different. Neutrally vertical rhythm of outer wall near densely built street transfers into composition of differentiated cubic volumes with some horizontal partitions. Towards a square there is monumental theatre entrance facade with peculiar portico of six columns. It is made in grey artificial granite plaster. In the building there is very many technical equipment, such as central warm-water and low-pressure steam heating, warm-air heating and central airing.

17

SKRUDALIENAS TAUTAS NAMS SKRUDALIENA FOLK HOUSE

Daugavpils raj. Skrudalienas pag.

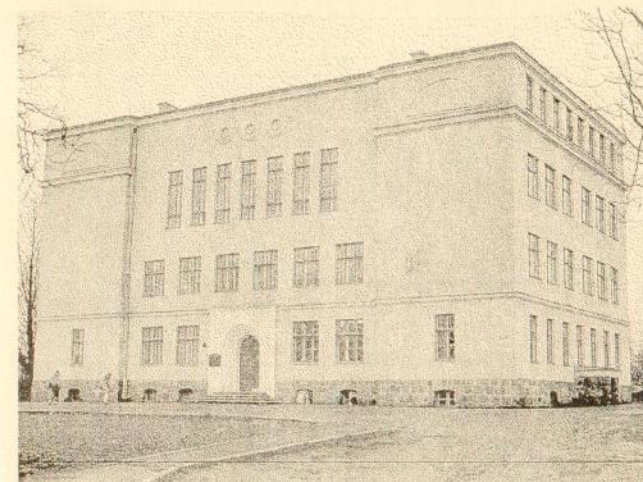
Skrudalienas lauksaimniecības biedrībai 1930. gados piederējusi ēka celta provincē modernās līniju un apjomu aprisēs. Dominējot funkcionālisma arhitektūrai kubistiskajos apjomos sabiezinātās dzegas, stūru pilastrī, logailu apdares, joslas fasādes apmetumā novērs ģeometrisko vienmērību un rada iespaidu par reģionālās arhitektūras klātbūtni.

Building owned in 1930^s by Skrudaliena Agricultural Society is quite modern for province. Characteristic example of regional functionalism.

18

ILŪKSTES SKOLA ILŪKSTE SCHOOL

Daugavpils raj. Ilūkstē, Raiņa ielā 49

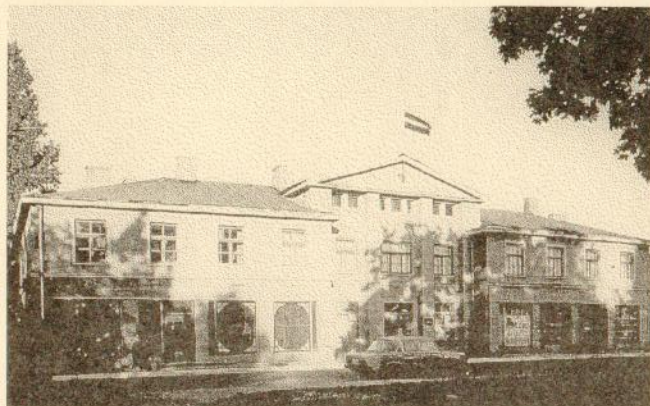
Skola celta kā valsts pamatskola pēc arhitekta I.Blankenburga projekta. 1927. g. janvārī tai simbolisku atslēgu pasniedzis izglītības ministrs J.Rainis. Ēku raksturo klasiski simetriska kompozīcija, kas precīzi atspoguļo iekšējo telpisko struktūru. Apdarei raksturīga solida atturība un augsta detaļu kultūra. Centrālās daļas vainagojumā projektēta atturīga festonu virkne.

School was built as state primary school according the project of architect I.Blakenburg. In January of 1927 Minister of Education J.Rainis presented the school a symbolic key. The building is characterized by classically symmetric composition which precisely shows the inner structure of the building. The decoration is characteristic by solid temperance and high culture of details. In crowning of the central part there was designed temperate chain of festons.

19

LATVIEŠU BIEDRĪBAS NAMS HOUSE OF LATVIANS' ASSOCIATION

(tag. Dobeles kultūrizglītības centrs / now - Centre of cultural education)

Dobelē, Baznīcas ielā 6

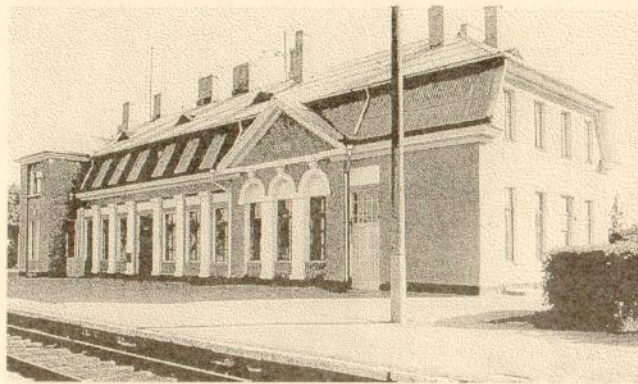
Neapmestu ķieģeļu divstāvu mūra ēka (arhitekts P.Kundziņš, celta 1939. g.) ar simetrisku apjomu kompozīciju. Horizontāli izvērsto kompozīciju centrā šķēļ apjomā iedziļināts, vertikālām līnijām uzsvērts ieejas mezgls ar kāpņu telpu interjerā. Pilastrus atdarinošās vertikāles fasādē vainago virs kopējā apjoma izvirzīts frontons. Lokāls klasicisma un funkcionālisma sintēzes variants.

Two-story brick building without plaster (1939, arch. P.Kundziņš) with symmetric composition of volumes. Horizontal composition is split by the entrance with staircase in the interior. Verticals in the facade reminding pilasters are crowned with a pediment pulled out above the building. It is a local version of classicism and functionalism synthesis.

20

DOBELES DZELZCEĻA STACIJA DOBELE RAILWAY STATION

Dobelē, Stacijas ielā 7

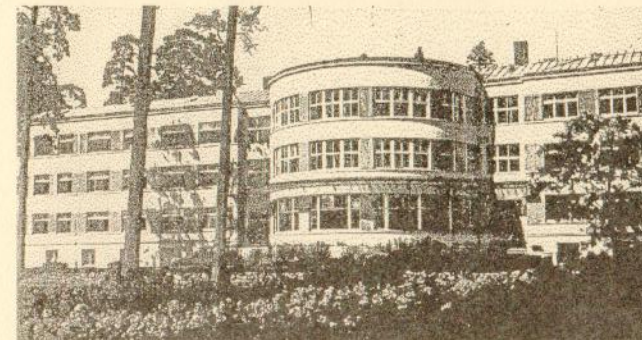
Apmesta mūra ēka (arhitekts P.Feders, celta 1929. g.) ar stacijas telpām pamatstāvā un dzīvokļiem jumta mansardā. Apjomu asimetriska kompozīcija, atturīgi izmantojot klasisko formu un detaļu repertuāru (pilastrī, dzegas, frontons, dekors u.c)

Plastered stone building (1929, arch. P.Feders) with station premises on the first floor and flats in the mansard. Asymmetric composition of the building, temperately using classical forms and details (pilasters, cornices, pediment, decoration etc.)

21

TĒRVETES (KALNAMUIŽAS) SANATORIJA TĒRVETE (KALNAMUIŽA) SANATORIUM

Dobeles raj. Tērvetes pag.

Ģeometrizētu apjomu ēka (arhitekts A. Klinklāvs, celta 1932. g.) ar taisnstūra rīzalītiem galos un pusapļa rīzalītu centrā simetrisks kārtojums. Dienvidu fasādē dominē horizontāli izvērsta plaša stiklojuma logailu rindas. Dzelzbetona karkasa konstrukcijā realizēta izcila funkcionālisma arhitektūra, ko māksliniecišķi papildina tēlnieka K.Zemdegas fasādes cilņi. Viena no lielākajām Latvijas brīvvalsts laika celtnēm.

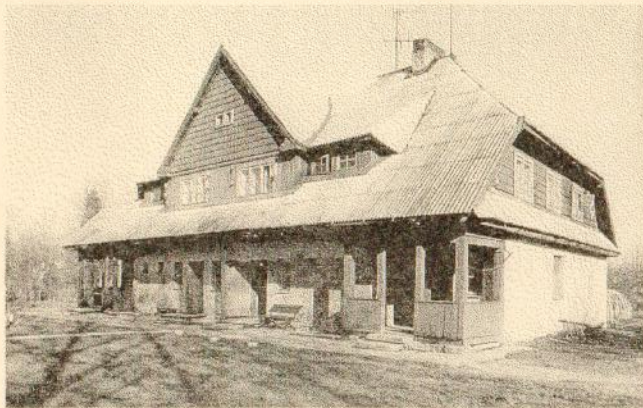
Building of geometric volumes (1932, arch. A.Klinklāvs) with symmetric arrangement of rectangular risalites at the ends and semicircle risalite in the middle. In the south facade there dominates horizontally arranged line of windows. In the ferro-concrete construction there is realised functionalism architecture which is artistically supplemented by relief created by the sculptor K.Zemdega. It is one of the biggest buildings of the independent Latvia.

22

GULBENES DZELZCEĻA KOLONIJAS DZĪVOJAMĀS MĀJAS DWELLING HOUSES OF GULBENE RAILWAY COLONY

Gulbenē, Viestura ielā 20, 22, 24, 29, 29a, 35

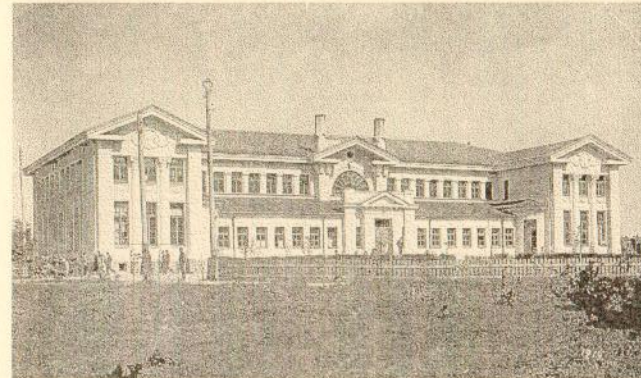
Ēkas projektējis arh. P.Kundziņš 1920.-1921. g. Šī mazstāvu dzīvojamā apbūve (vienstāvīgas ēkas ar jumta izbūvēm mūra-koka konstrukcijās) ietilpa 20. gados izstrādātajā Vecgulbenes projektā. Gulbenē, kā nozīmīgā Latvijas ZA dzelzceļa mezglā, tolaik strauji pieauga strādājošo skaits. Arh. P.Kundziņš un inž. E.Veiss radīja pilsētas apbūves plānu, kurš tikai realizēts tikai daļēji. P.Kundziņš pilsētas apstākļos saglabājis tradicionālo Latvijas lauku sētu tēlu, raksturīgo jumtu ar tā iesegumu (skaidas, kas tagad nomainītas ar šiferi) un citas tautas celtniecībai raksturīgas detaļas - kokā grieztos palieņu balstus, margas, logu rāmju apdari u.c.

These one-story mansard buildings (1920-1921, arch. P.Kundziņš) with stone-wood constructions were part of Vecgulbene project created in 1920^s. In Gulbene as a significant railway junction of north-east Latvia number of workers rapidly increased. Architect P.Kundziņš and engineer E.Veiss created urban plan which was realized only partially. In urban conditions P.Kundziņš has preserved the traditional image of Latvian countryside, characteristic roof with covering (chips, now replaced with slate) and other details characteristic to traditional building - woodcarved supports of penthouse, railing, decoration of window frames.

23

GULBENES DZELZCEĻA STACIJA GULBENE RAILWAY STATION

Gulbenē, Dzelzceļa ielā 8

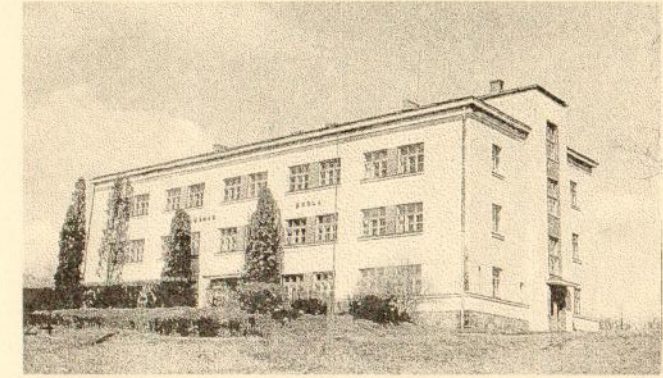
Ēka (arh. P.Feders, 1925), paredzēta divdesmitajos gados izstrādātajā Vecgulbenes projektā. Tā ir neoklētisma celtnie, kuras apdarē, izmantojot vēsturisko stilu formas - renesanses un baroka detaļās - panākts nozīmīgs mākslinieciski emocionāls efekts. Gulbenes stacijas ēka ir pilnībā saglabājusi gan sākotnēji vizuālo tēlu, oriģinālo plānojumu un interjera detaļas.

Building (1925, architect P.Feders) was mentioned in the Vecgulbene project, created in 1920^s. It is Neo-eclecticism building in the decoration of which using elements of historic styles - Renaissance and Baroque - it is achieved significant artistically emotional effect. Building of Gulbene station has completely preserved its initial outer appearance, original planning and details of interior.

24

GALGAUSKAS PAMATSKOLA PRIMARY SCHOOL

Gulbenes raj. Galgauskas pag.

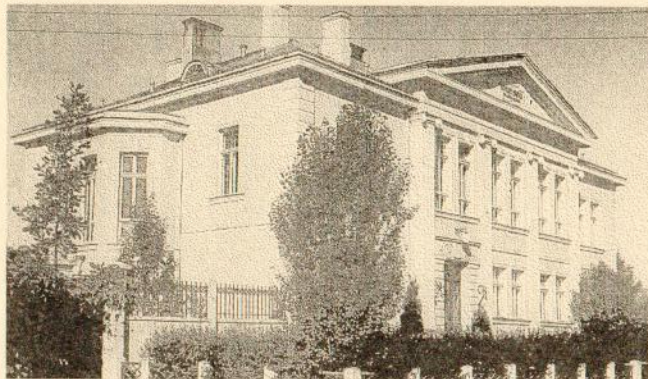
Ēka (inž. V.Berkins, 1929) ir reģionālā funkcionālisma piemērs. Izteiksmes pamatā ir vispārināts ģeometrisku apjomu kārtojums, kas izriet no ēkas iekšējā plānojuma, izmantots kontrastu princips - horizontālās logailu lentes tiek šķeltas ar vertikālu iestiklojumu visas fasādes augstumā veidotā rizalitā, kas uzsvēr kāpņu telpu. Ēku apdarei raksturīga atturība, gluds apmetums, nav vēsturisku formu imitācijas vai ornamentikas, šeit horizontālā un vertikālā kontrasts tiek uzsvērts arī ar neapmestām ķieģeļu joslām.

The building (1929, engineer V.Berkind) is an example of regional Functionalism style. The expression is based on the arrangement of geometric elements, which follow from the inner planning of the building, there is used principle of contrasts - horizontal ribbons of window apertures are split with vertical glazing in the risalite which stresses the staircase. Decoration of the building is temperate, plastering is even, there is no imitation of historical forms or ornaments. Contrast of the horizontal and the vertical is stressed with rows of bricks without plaster.

25

BANKAS ĒKA BANK

Jēkabpili, Pormaļa ielā 11

Dīvēstāvu ēka celta 1931. gadā. Fasādes centru izceļ rīzalīts ar četriem pilastriem, kurus vainago joniskiem kapiteļi. Ēkas otrajā stāvā atradās bankas operāciju zāle, kurā saglabājušās sākotnējās apdares un iekārtojuma detaļas.

Facade of the two-story building (1931) is accented by a risalite with four pilasters, which are crowned with ionic capitels. On the second floor of the building there was operation hall of the bank in which there have remained elements of initial decoration and equipment.

26

DŽĪVOJAMĀ MĀJA DWELLING HOUSE

(tag. gleznotājas E.Baltmanes memoriālais muzejs
now - memorial museum of painter E.Baltmane)
Jēkabpili, Rīgas ielā 202°

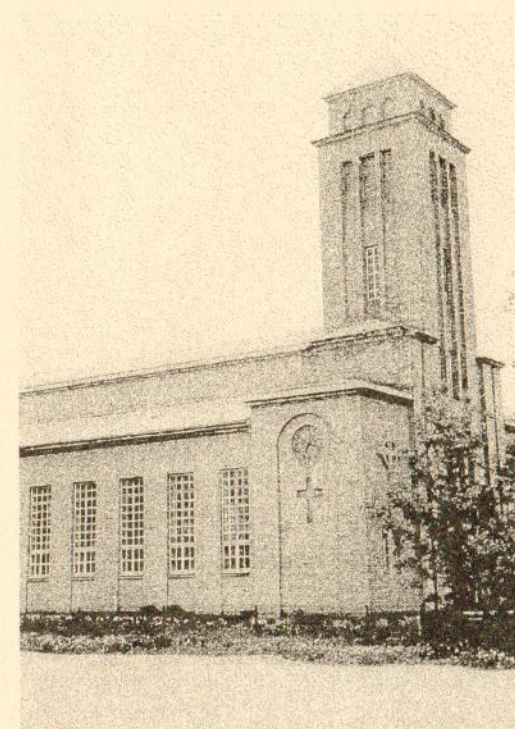
Vienstāva koka ēka, celta 1928. gadā. Ēkas galvenajā fasādē virs ieejas lieveņa otrā stāva līmenī izbūvēts balkons ar jumtu, kuru balsta divas kolonnas. Pie ēkas 1983. gadā atklāta gleznotājas E.Baltmanes piemiņas plāksne.

One-story wooden building (1928). In the main facade of the building above the entrance porch on the second floor there is made a balcony with a roof, which is supported by two columns. In 1983 near the building there was unveiled the memorial plate to the painter E.Baltmane.

27

AKNĪSTES KATOĻU BAZNĪCA AKNĪSTE CATHOLIC CHURCH

Jēkabpils raj.Aknīstē

Baznīca celta 1937. gadā pēc arhitekta P.Pavlova projekta funkcionālisma stilā. Baznīcai ir viens tornis, fasādēs dominē vertikālisms, logi novietoti šaurās un garās nišās. Dievnams ir viens no noteicošiem Aknīstes pilsētas centra apbūves elementiem un izteismīgākajiem novada funkcionālisma baznīcu piemēriem.

The church was built in 1937 in Functionalism style (architect P.Pavlovs). The church has one tower, in the facade there dominates verticalism, the windows are placed into narrow and long niches. The church is one of the main building elements of Aknīste town center and one of the most expressive examples of functionalism churches in the region.

28

JELGAVAS 2. VIDUSSKOLA JELGAVA 2ND SECONDARY SCHOOL

Jelgavā, Mātera ielā 44

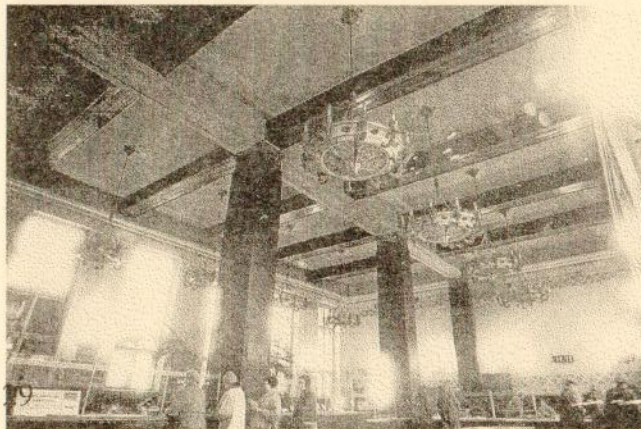
Bijusī 15. maija vidusskola celta 1937. gadā pēc arhitekta V.Zēbauera projekta. Apjomā iespaidīgajai četrstāvu ēkai ir nacionāli klasisks portīks ar slaidām un augstām kolonnām. Būvformu plastika un fasāžu detaļas liecina, ka ēka ir funkcionālisma paraugs, tomēr arhitekts atsevišķās vietās ieviesis konsoles u.c. šim virzienam neraksturīgus ordera arhitektūras elementus.

Former Secondary school of the 15th May was built in 1937 (architect V.Zēbauers). The impressive four-story building has nationally classical portico with tall and long columns. The plastics of the forms and details of the facade certify that the building is an example of the Functionalism style, though in some places the architect has created consoles and other elements of order architecture not characteristic to this style.

29

PASTS POST OFFICE

Jelgavā, Raiņa ielā 4

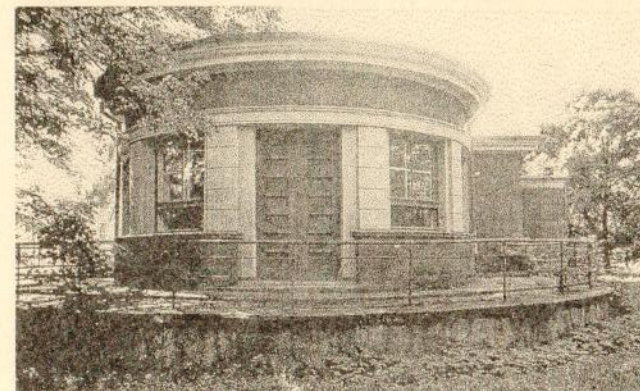
Pasta ēka celta 1938. gadā pēc arhitekta D.Zariņa projekta. Tā ir trīsdesmitajiem gadiem raksturīga funkcionālisma ēka, kuras arhitektūrā izpaužas šī stila lokalizēta izpratne. Apjoms ir tradicionāls pilsētvidei, kura veidojās šajā laikposmā. Vienkāršu taisnstūra formas bloku perpendikulāri šķēļ augstāka daļa. Ēkai ir trīs stāvi, vienmērīgs logailu ritms, fasādi noslēdz jūtami izvirzīta dzega.

The building of the post office was built in 1938 (architect D.Zariņš). It is Functionalism style building characteristic to 1930^s in the architecture of which there is expressed the local perception of the style. The volume is traditional for urban environment which formed at that period. A simple rectangular block is perpendicularly split by a higher part. The building has three floors, even rhythm of windows, stressed cornice covers the facade.

30

KLUBA ĒKA CLUB

(tagad LLU studentu klubs
now students' club of Latvian University of Agriculture)
Jelgavā, Lielā ielā 4

Tīrās plūdlīniju formās ar horizontālu dalījumu 1937. gadā celta ēka (autors nezināms). Ēka izvietota atstāpus no Jelgavas pils, parkā. Tās vienstāvu korpusā ar terasi labi iekļaujas kanāla likumotajā tecējumā.

The building with clear streamline forms with horizontal partition was built in 1937 (author unknown). The building is located aside from Jelgava palace, in the park. Its one-story block with terrace very well joins curvy flow of the channel.

31

DZĪVOJAMĀ MĀJA "BILLĪTES" DWELLING HOUSE

Jelgavas raj. Sidrabenes pag.

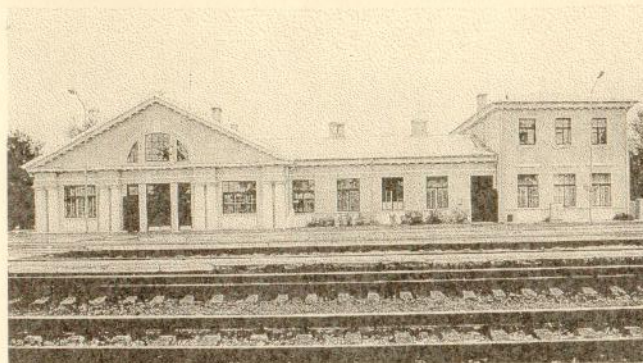
19. gs. beigās celtās ēkas ārējais tēls brīvvalsts laikā pārbūvju rezultātā kļuva tuvāks mazas muižīņas kungu mājai. Šajā ēkā dzīvoja rakstnieks E.Virza, kurš to pārbūvēja 1936. gadā. Izveidota terase, nojume un gala piebūve. Fasādes izmantoti antikās arhitektūras elementi, pilastrī ar grezniem kapiteļiem, rustojums, dentikuli zem dzegas. Īpaši izteiksmīgs ir lievenis portika veidā pie galvenās ieejas fasādes centrā. Tā jumtiņš daļēji ievirzās pamatapjoma jumta plaknē. Kolonnas izgatavotas no ozolkoka, jumts - dakstiņu, bet sienu materiāls - apmests ķieģelis.

In the result of reconstruction during the independence of Latvia, the outer appearance of the building which was built in the end of the 19th century became more similar to a small estate. In this building there lived the writer E.Virza who in 1936 rebuilt it. There was created a terrace, porch and annex. In the facade there are used elements of the antique architecture, pilasters with splendid capitals, rustication, dentils under the cornice. Especially expressive is the porch in shape of portico near the main entrance in the middle of the facade. Its roof partially joins the main surface of the roof. Columns are made of oak-tree, tile roofing, walls - plastered bricks.

32

MEITENES DZELZCEĻA STACIJA MEITENE RAILWAY STATION

Jelgavas raj. Elejas pag. Meitenē

Savdabīgā stacijas ēka celta 1922. gadā pēc arhitekta J.Neiņa projekta. Tā ir simetriska, gari izstiepta ar trīsstūra frontonu centrā. Nama arhitektūrā izmantots klasisko formu arsenāls. Tas darīts radoši, ar nolūku sasniegt noteikto mākslinieciski emocionālo iespaidu. Centrālo daļu veiksmīgi bagātina pusapļa logs, spēcīgi izvirzītā dzega, lizēnas. Ēkas koptēls ir interesants, mākslinieciskā kompozīcija izkopta, tā harmoniski iekļaujas apkārtējā dabas ainavā.

Peculiar railway station was built in 1922 (architect J.Neijs). It is symmetric, longitudinal building with a triangular fronton in the centre. In the architecture of the building there is used arsenal of classical forms. It is done creatively in order to achieve definite artistically emotional impression. The central part is successfully supplemented by semicircle window, forwarded cornice, niches. The image of the building is interesting, artistic composition is well articulated, it harmoniously joins the landscape.

33

ĶEMERU VIESNĪCA ĶEMERI HOTEL

Jūrmalā, Ķemerose, E.Dārziņā ielā 28

Monumentālā piecstāvu mūra celtne (1936. g., arhitekts E. Laube) viesnīcas un kūrorta (ārstniecības) vajadzībām izvietota Ķemeru vēsturiskajā (19. gs.) parkā. Eksterjera un interjera veidojumā valda īpaši uzsvērtā greznība, dominējot neoelektisma arhitektūrai raksturīgām kompozīcijām un detaļām. Fragmentāri - nacionālā romantisma iezīmes. Celtnei vajadzēja reprezentēt valsti un tās iespējas būvmākslā.

Monumental five-story stone building (1936, architect E. Laube) for needs of a hotel and health resort is located in the historical (19th century) park of Ķemeri. In the exterior and interior there is stressed luxury, dominates compositions and details characteristic to the Neo-eclecticism architecture. Fragmentary - traits of National romanticism. The building has to represent the state and its building abilities.

34

RESTORĀNS "JAUTRAIS ODS" RESTAURANT

(tag. Dabas fonda mītne / now house of Nature Foundation)
Jūrmalā, Ķemeru, Tūristu ielā 15

Mūra un koka būvju (arhitekts Fr.Skujņš, celta 1932. g.) brīva, gleznieciska kompozīcija Ķemeru parkā. Viena no spilgtākajām nacionālā romantisma arhitektūras celtnēm Latvijā ar monumentālu niedru jumtu, koka stabiem, atbilstošu fasāžu apdari, sīkdaļām, daļēji saglabājušos interjeru.

Free, picturesque composition of stone and wooden buildings (1932, architect F. Skujņš) in Ķemeri park. On of the most outstanding buildings of national romanticism architecture in Latvia with monumental rush roofing, wooden pillars, corresponding decoration of facades, partially preserve interior.

35

DZĪVOJAMĀ ĒKA DWELLING HOUSE

(tag. Kultūras fonda mītne / now - house of Culture Foundation)
Jūrmalā, Lielupē, 19.līnijā 1

Grezna divstāvu koka, apmesta savrupmāja (arhitekts E.Laube, celta 1928. g.) neoeklektisma arhitektūras stilistikā. Ordera arhitektūra saistībā ar asimetrisku apjomu kompozīciju un neogotikas iespaidiem ailu un detaļu atveidojumā. Daļēji saglabājies interjers un iekārtas priekšmeti. Sabiedriskā darbinieka J.Dāvja īpašums. Pēc kara vasarās dzīvojis A.Kirchenšteins.

Luxurious two-story plastered wooden residence (1928, architect E.Laube) in Neo-eclecticism style. The order architecture in connection with asymmetric composition and Neo-gothic impression in creation of apertures and details. Partially preserved interior and furniture.

36

VASARNĪCA COTTAGE

Jūrmalā, Lielupē, 19.līnijā 4

Divstāvu koka, apmesta savrupmāja, tradicionālajās Jūrmalas kūrorta arhitektūras formās. Daļēji saglabājies interjers un iekārtu priekšmeti. Ēkā no 1923. līdz 1943.g. dzīvoja komponists J.Zālītis (1884.-1943.). Šobrīd apskatāma komponistam veltīta ekspozīcija.

The wooden plastered, two - story house is built according to the traditional forms of architecture of the Jūrmala resort. In part, the interior and furniture has remained. From 1923 until 1943 the building was the residence of composer J.Zalitis (1884-1943). At the present one can visit an exposition devoted to the composer.

37

SAVRUPMĀJA RESIDENCE

(tag. Mazo kuģu ekspluatācijas inspekcijas ēka / now - house of Inspection of exploitation of small ships)
Krāslavā, Augusta ielā 62

Celta 1930. (?) gados. Arhitekts nav zināms. Divstāvu mūra savrupmāja telpiski saskaldīta atsevišķos būvapjomos, paceļot centrālo divstāvu apjomu ar greznu pusapaļo balkonu uz kolonām. Fasāžu apdarē izmantoti dekoratīvie elementi - balustrāde, profilētās dzegas, dažādu izmēru logi. Uz galveno ieeju ved platas kāpnes. Celtnes arhitektūrā mazliet naivā veidā redzami centieni apvienot parastās dzīvojamās mājas būvformas ar funkcionālisma un historisma stilīem raksturīgajiem būvpaņēmieniem. Krāslavai unikāls savrupmājas (villas) tips.

Built in 1930^s, architect is unknown. Two-story stone residence is spatially divided into separate blocks, rising on columns the central two-story block with splendid semicircle balcony. In the decoration of facades there are used decorative elements - balustrade, profiled cornices, windows of different sizes. Wide staircase leads to the main entrance. In the architecture of the building in somewhat naive manner it is tried to combine ordinary building forms of dwelling house with the mood characteristic to Functionalism and Historism style. For Krāslava unique type of residence (villa).

38

KRĀSLAVAS LUTERIEŠU BAZNĪCA KRĀSLAVA LUTHERAN CHURCH

(tag. Krāslavas vēstures un mākslas muzeja izstāžu zāle
now exhibition hall of Krāslava History and Art Museum)
Krāslavā, Grāfu Plāteru ielā 2

Ēka celta 1935.-1938. g. pēc arhitekta Jēkabsona projekta, būvvadītājs P. Vitols. Mūra halles tipa historisma stilā celtā kulta celtnē. Taisnstūra plāns ar poligonālo apsīdas izbūvi, galvenā fasādē ar centrālo zvana torni un sānos piebūvētiem simetriskiem tornīšiem. Torņa smaile nav saglabājusies. Fasāžu padarē primitīva gotikas stila formu adaptācija - ieejas perspektīvais portāls, smailloka logi un durvis, interjeros velvju griestu atdarinājums pasvītro ēkas reģionālo raksturu. Tomēr pats būvājoms labi proporcionēts. 1990. gadu sākumā izstrādāts torņa atjaunošanas projekts.

The church was built in 1935-1938 according the design of the architect (?) Jēkabsons. Stone hall-type cult building in Historism style. Rectangular plan with polygonal apse, the main facade with the central belfry and symmetric side turrets. The spire has not preserved. In decoration of the facades there is used primitive adaptation of forms of Gothic style - perspective portal, sharp arch windows and doors, vault ceiling in the interior stress the regional character of the building. Thought the building itself is good proportioned. In the beginning of 1990^s there was started renovation of the belfry.

39

BALBINOVAS (INDRAS) JAUNĀ KATOĻU BAZNĪCĀ BALBINOVA (INDRA) NEW CATHOLIC CHURCH

Krāslavas raj. Indras pag.

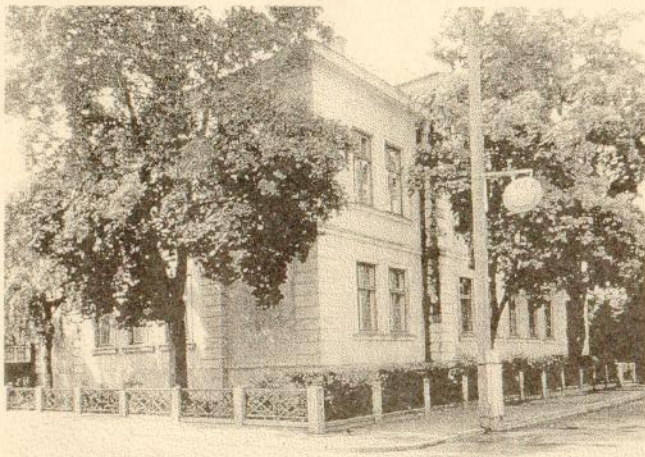
Celta 1930. g., arhitekts nav zināms, iespējams, ka projekta autors ir arhitekts Pāvils Pavlovs, pēc kura projektiem ir celtas daudzas sabiedriskas un kulta celtnes Latgalē. Monumentāla ķieģeļmūra lielapjoma celtnē. Taisnstūra plāna trīsjomu baznīca ar poligonālo altārgala un simetriski izvietotām ģērbkambara piebūvēm. Galvenā fasādē smagnēja, ar centrālo zeltiņa izbūvi un diviem simetriski izvietotiem stūra zvannu torņiem. Baznīca veidota īpatnēji traktētās romānikas un gotikas formās, izteikts fasāžu vertikālais dalījums, lielapjoma logi un ailes pastiprina būvājoma majestātiskumu. Fasāžu apdarē redzamas kulta celtniecībā visai noturīgas neoeklektisma tradīcijas.

The church was built in 1930, architect unknown. Possibly the author of the project is architect Pāvils Pavlovs according whose projects there were built many public and cult buildings in Latgale. Large monumental brick building. Rectangular three nave church with polygonal apse and symmetrically arranged annexes of apse chapel. The main facade is heavy, with central gable and two symmetrically placed corner belfries. The church is made in peculiarly interpreted Romanic and Gothic forms. Strongly marked vertical partition of facades. Large windows and apertures intensify monumentality of the building. In the decoration of the facades there are used quite stable traditions of Neo-eclecticism.

40

BANKAS ĒKA BANK

(tagad Latvijas "Unibankas" Kuldīgas filiāle
now Kuldīga branch bank of Latvian "Unibanka")
Kuldīgā, Dzīrnavu ielā 5

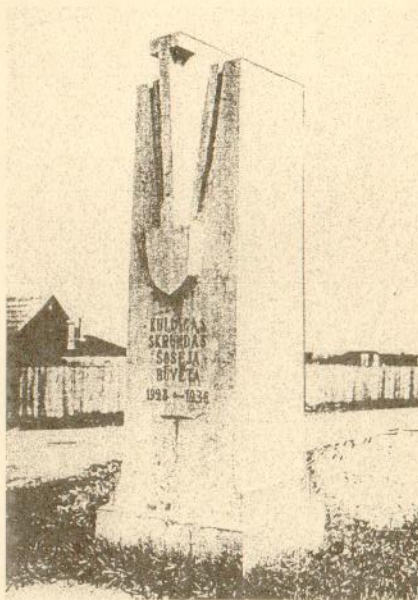
Bijusī bankas ēka celta 1932. gadā pēc arhitekta I.Blankenburga projekta. Tā ir divstāvu ēka, kuras galveno fasādi akcentē piecu ailu asu rīzalīti ar trīsstūra frontonu, kura stūrus, kā arī pamatapjoma stūrus rotā rusti. Bankas ēkas arhitektūrā dominē klasicisma formas - atbilstoši sava laika būvmākslas ideāliem.

Former bank was built in 1932, architect I.Blankenburg. It is two-story building. Its main facade is accented by five-aperture axled risalite with triangular pediment, whose corners as well as corners of main block are decorated with rustication. In the architecture of the bank there dominate form of Classicism - corresponding to the ideals in building of that time.

41

PIEMINEKLIS KULDĪGAS-SKRUNDAS ŠOSEJAS BŪVDARBIEM MONUMENT FOR BUILDING OF KULDĪGA-SKRUNDA HIGHWAY

Kuldīgā, Jelgavas un Rūpniecības ielu krustojumā

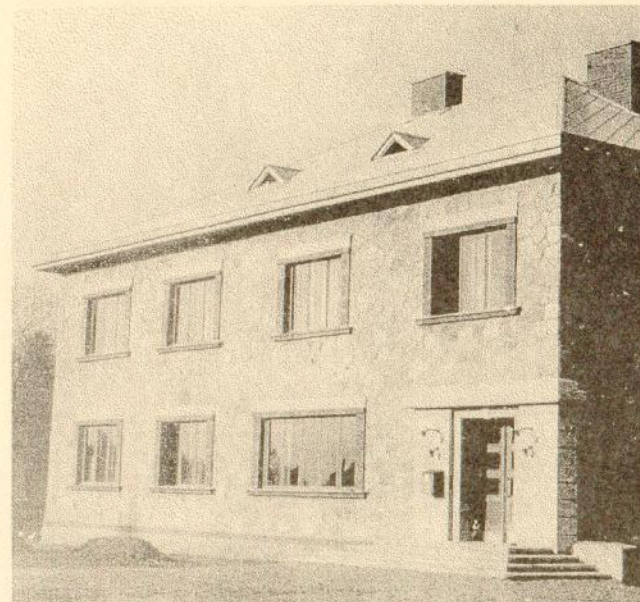
Monolītais dzesbetona pieminēklis uzstādīts 1930. gadu otrajā pusē par godu Kuldīgas-Skrundas šosejas būvdarbiem, kurus pabeidza 1936. gada septembrī. Tā autors un precīzs atklāšanas gads nav zināms. Pēckara periodā uzraksts uz pieminēkļa tika nopostīts. Sakarā ar Eiropas kultūras mantojuma dienām pieminēkli paredzēts atjaunot sākotnējā izskatā.

The monolite ferro-concrete monument was erected in the second half of 1930s in honor of building of Kuldīga-Skrunda highway, which was finished in September of 1936. The author of the monument and precise year of its unveiling is unknown. In post-war period the inscription of the monument was destroyed. In connection with the European Heritage Days it is planned to renew the monument in its initial shape.

42

PASTS POST OFFICE

Kuldīgas raj. Rendas pag.

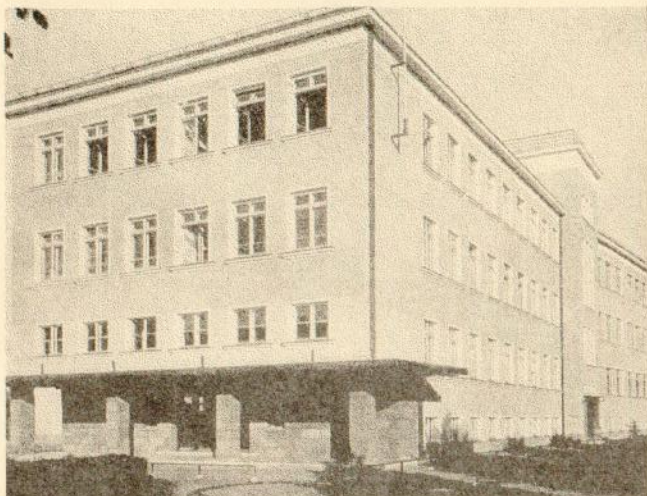
Pasta ēka celta 1930. gadu otrajā pusē. Funkcionālisma arhitektūrai raksturīgs apjoma risinājums. Reģionālās arhitektūras iespaidā uzsvērtās četrslīpju jumta plaknes un fasādes dekoratīvā apdare ar plēstu laukakmeni. Iespaidā vienmuļību novērš arī mākslinieciski pārdomātas ieejas risinājums - portāla un kāpņu terašu taisno līniju saskaņa, izpildījuma amatnieciskā kvalitāte.

Post office was built in the second part of 1930s. Volume solution characteristic for Functionalism architecture. Influenced by regional architecture four-slope roof and facade is decorated with split boulders. The monotony of the impression is eliminated artistic solution of the entrance - the harmony of straight line of portal and staircase terraces.

43

LIEPĀJAS 5. VIDUSSKOLA LIEPĀJA 5TH SECONDARY SCHOOL

Liepājā, Rīgas ielā 50

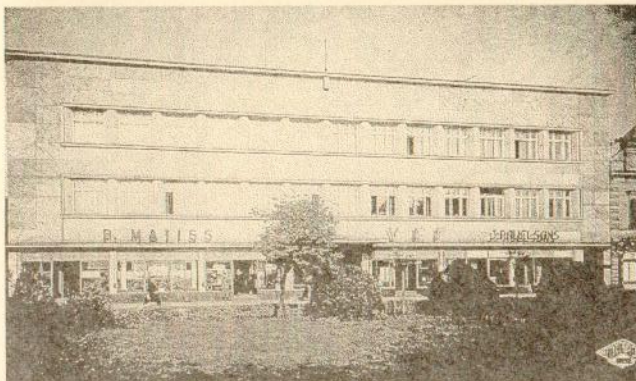
Ēka celta 1938. gadā pēc arhitekta K.Bikšes projekta. Trīsstāvu nams pacelts uz augsta cokolstāva, tā apjoms ir gari izstiepts. Funkcionālismam raksturīga ēka.

The school was built in 1938, architect K.Bikše. Three-story building is raised on high plinth-floor, the block is longitudinally stretched. Building characteristic to Functionalism style.

44.

LATVIEŠU BIEDRĪBAS NAMS HOUSE OF LATVIANS' ASSOCIATION

Liepājā, Rožu laukumā 5/6

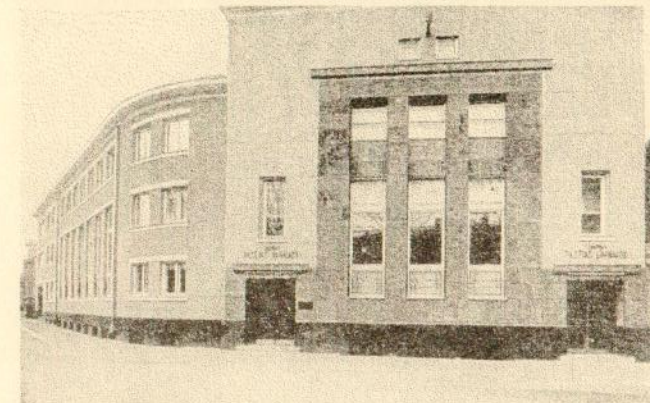
Latviešu biedrības nams celts 1934.-1935. gadā pēc arhitekta J.Blava projekta. Ēka ir viena no Rožu laukuma apbūves dominantēm un ar savu lakonisko funkcionālistiska stila formu izceļas pārējo vidū. Tai ir trīs stāvi, vienmērīgs logailu ritms. Apjomu noslēdz dzega, kas atrodas arī virs pirmā stāva lielajiem skatlogiem. Fasādes veidotas tonētā apmetumā. Apakšējā stāvā atrodas modernas veikalu telpas un galvenā ieeja. Otrajā stāvā tika izbūvētas plašas telpas Valsts Zemes bankas Liepājas nodaļas vajadzībām, kā arī direktora kabinets un dzīvoklis. Celtnes labajā spārnā bijusi teātra zāle, bumbotava un Liepājas aizsargu bataljona telpa.

House of Latvians' Association was built in 1934-1935, architect J.Blaus. The building is one of the landmarks of Rožu square and with its laconic form of Functionalism style stands out from the other. The building has three floors and even rhythm of windows. The block is finished with a cornice which is also above the big shop-windows of the first floor. Facades are colored plaster. On the ground floor there are modern shops and the main entrance. On the second floor there were created spacious rooms for Liepāja branch bank of the State Land bank, as well as office and flat of its director. In the right wing of the building there has been a theatre, bowling-alley and room for Liepāja militiamen battalion.

45

LIEPĀJAS PILSĒTAS LOMBARDS UN KRĀJKASE PAWNSHOP AND SAVINGS-BANK OF LIEPĀJA CITY

(tag. Latvijas Unibankas nodaļa un "Zemes Bankas" filiāle)
(now - Dept. of Latvian Universal Bank and branch bank of "Zemes banka")
Liepājā, Baznīcas ielā 4/6

Ēka celta 1936.-1937. gadā pēc arhitekta V.Zebauera projekta. Tās apjoms sastāv no divām daļām. Četrstāvu gar Baznīcas ielu un trīsstāvu gar Stendera ielu (šeit atrodas operāciju zāle). Fasāžu apdare veidota funkcionālismam raksturīgās formās. Ēku cēlis būvuzņēmējs A.Kažoks. Ēkai ir trīs stāvi, izteikti uzsvērtā dzega un dekoratīvi akcentētas ailu pārsedes. 1994. gadā veikti apjomīgi rekonstrukcijas darbi.

Building was built in 1936-1937, architect V.Zebauers. The building consists of two parts. Four stories along Baznīcas street and three stories along Stendera street (there is located the operation hall). The decoration of facades are created in forms characteristic to Functionalism style. The building has three floors, stressed cornice and decoratively accented aperture lintels, it is reconstructed in 1994.

46

RUCAVAS VIDUSSKOLA RUCAVA SECONDARY SCHOOL

Liepājas raj. Rucavā

Rucavas vidusskola celta 1934.-1938. gadā pēc arhitekta I. Blankenburga projekta. Ēkai ir klasiski simetriska apjomu kompozīcija, kurā atspoguļojas iekšējā telpiskā struktūra, atturīga apdare, izsmalcinātas detaļas. Arhitekts atteicies no vēsturisko stilu formu imitācijas un atbilstoši sava laika oficiālajām prasībām nacionālo saturu centies izpaust ar klasisko formu skaidrību un lietišķumu. Sākotnēji skola celta kā sešgadīgā pamatskola ar vairākiem skolotāju dzīvokļiem un internāta telpām.

Rucava Secondary school was built in 1934-1938, architect I. Blankenburgs. The building has classically symmetric composition in which inner spatial structure is reflected. Temperate decoration, refined details. The architect has not used imitation of historical styles and corresponding to the official demands of that time tried to express the national content with clear and simple classical forms.

47

VECPILS PAGASTNAMS VECPILS MUNICIPALITY

Liepājas raj. Vecpils pag.

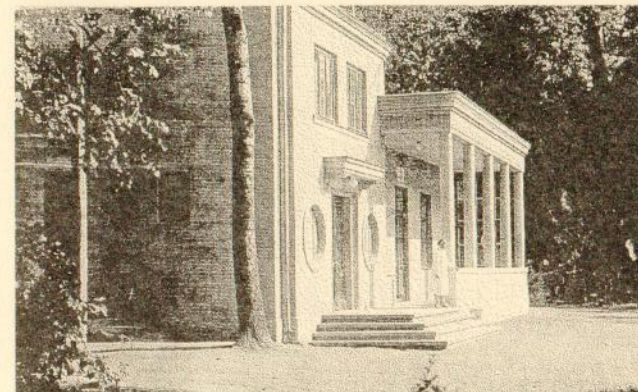
1930. gadiem raksturīgs tipveida risinājums sabiedrisko celtnu būvniecībā. Uzsvērti simetrisko apjoma kompozīciju akcentē rīzalīti. Tā paspīlgtināšanai pielietoti modernizētā klasicisma elementi - sekli lielā ordera pilastrī un frontons.

Typical solution of public buildings characteristic for 1930'. The symmetric composition of the volume is accentuated by a risalite. There are used modernized classicism elements - shallow pilasters of big order and pediment.

48

KINOTEĀTRIS "PARKS" CINEMA

(tag. policija / now - police station)
Limbažos, Parka ielā 7

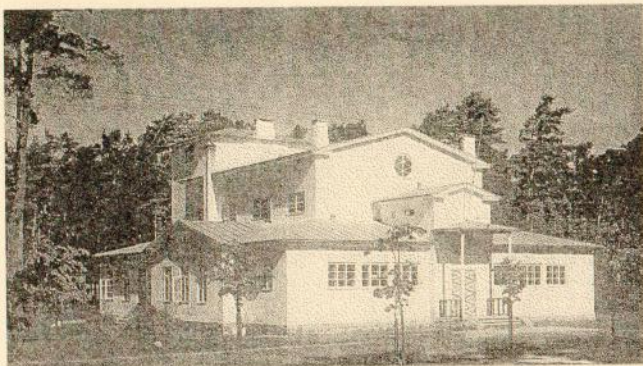
Bijušais kinoteātris "Parks" celts 1930. gados. Ēka atrodas nelielā parkā. Tās apjoma kompozīcija ir asimetriska. Divstāvu daļai piekļaujas zemāka daļa ar segtu terasi. Galvenās ieejas abās pusēs izveidoti lieli apaļi logi, bet virs tās masīvs sandriks, greznu konsoļu balstīti. Funkcionalisma garā celtās ēkas fasādes papildina detaļas, kuru izcelsme meklējama antikajā arhitektūrā. It īpaši par to liecina segtās terases arhitektoniskais risinājums - ar kolonnām, antablementu.

Former cinema "Parks" was built in 1930'. The building is located in a small park. The composition of the building is asymmetric. Two-story part is joined by lower part with covered terrace. In both sides of the main entrance there are two big round windows, but above it there are massive pediments, supported by splendid consoles. Functionalism style facades are supplemented by details, whose origins come from antique architecture.

49

AINAŽU TAUTAS NAMS AINAŽI FOLK HOUSE

Limbažu raj. Ainažos, Valdemāra ielā 39

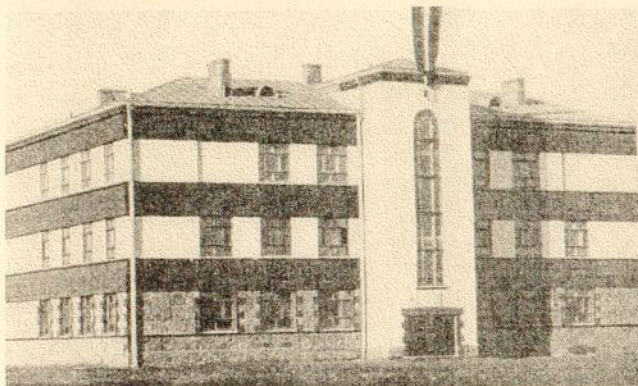
Ēka celta 1928. gadā pēc arhitekta P.Kundziņa projekta neutrāli racionālistiskās formās. Tās būvķermeņi veido daudzšķautņņu apjomu daļu saliedējums, kas kopumā rada klusinātu un mājīgu iespaidu vienlaicīgi uzsverot Tautas nama sabiedrisko nozīmi. Šeit nav vērojama citiem līdzīgiem namiem raksturīgā monumentalitāte un klasiskais cēlums.

Building was built in 1928, architect P.Kundziņš in neutrally rationalistic forms. It is formed by unity of polygonal parts which create calm and cosy impression, at the same time stressign the social meaning of the building. There is not used monumentality and classic nobility characteristic to other buildings.

50

PĀLES DEVIŅGADĪGĀ SKOLA PĀLE NINE-YEAR SCHOOL

Limbažu raj. Pālē

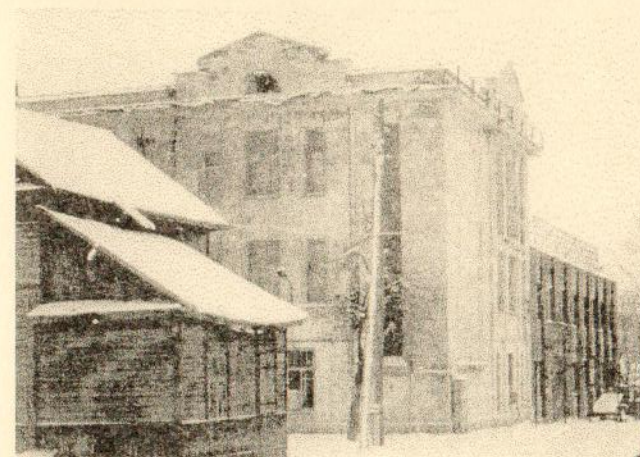
Celta 1935.-1936. gadā pēc arhitekta A.Čuibes projekta. Skola ir viens no izcilākiem 30. gadu skolu celtniecības programmas piemēriem. Fasāžu apdarē izceļas jau pa gabalu uztveramas vienlaidus horizontālas, no plēstiem laukakmeņiem mūrētas joslas starpstāvu pārsegumu līmenī. Ēkas arhitektūrā dominē funkcionālisma formālie paņēmieni, kuros iekļaujas arī neoelektisma elementi; stāvo juntu nenoslēpj parapeti, sienas vainago masīvas dzegas.

The school was built in 1935-1936, architect A.Čuibe. The building is one of the most outstanding examples of school building program of 1930's. In the decoration of the facades there are used horizontal stone rows between the floors. In the architecture of the building there dominate formal methods of Functionalism style joined by elements of Neo-eclecticism. The steep roof is not hidden by parapets, the walls are crowned by massive cornices.

51

LATGALIEŠU KULTŪRAS VEICINĀŠANAS BIEDRĪBAS TAUTAS NAMS FOLK HOUSE FOR PROMOTION OF LATGALLIAN CULTURAL ASSOCIATION

Ludzā, Tirgus ielā 22

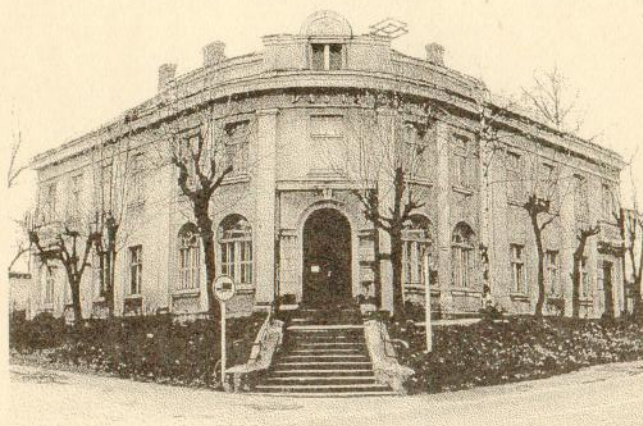
Trīsstāvu apmesta mūra ēka, celta no 1926.-1930. g., pēc arhitekta P.Pavlova projekta. Raksturīgs neoelektisma paraugs ar izkoptu māksliniecisko apdari, kur klasicisms savijas ar citu vēsturisko stilu formām. Diemžēl ēkai uzcelta tikai daļa. PSRS laikā celtne degradēta - tajā un piebūvētajos korpusos izvietots valsts uzņēmums "Komutators".

Three-story plastered stone building (1926-1930, architect P.Pavlovs). Characteristic example of Neo-eclecticism with well developed artistic decoration where Classicism twist with forms of other historical styles. Unfortunately only part of the building was finished. In soviet period the building was degraded - in it and in attached blocks there was located state enterprise "Komutators".

52

PASTS POST OFFICE

Ludzē, Latgales ielā 110

Divstāvu apmesta mūra ēka, celta 1929.g. pēc arhitekta D.Zariņa projekta. Celtnes plānojums un apjoma kompozīcija veidota atbilstoši tās pilsētībūvnieciskajai situācijai, ko nosaka Latgales un Stacijas ielu krustojums. Plānojuma centrā ir aplis, kas plastiski pāriet taisnstūra formā gar Latgales un Stacijas ielām. Ēkai akcentēta centrālā ieeja, kas asēta uz iepriekš minēto ielu krustojumu. Celtnē līdz šim saglabājusi savu sākotnējo funkciju.

Two-story plastered stone building (1929, architect D.Zariņš). Planning and composition of the building is created corresponding to the urban situation, which is determined by the crossing of Latgales and Stacijas streets. In the middle of the planning there is a circle which plastically transfers into rectangle along Latgales and Stacijas streets. Accented main entrance which is axled towards the above mentioned crossing. The building has preserved its initial function.

53

ISTRAS SKOLA SCHOOL

Ludzas raj. Istras pag., Vecsloboda

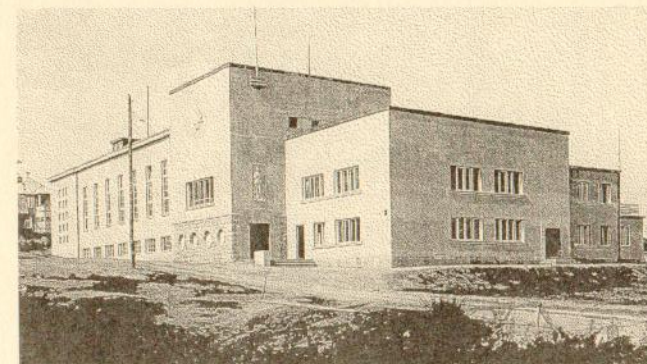
Divstāvu taisnstūra plānojuma apmesta mūra ēka ar jumta izbūvēm, celta no 1926.-1928. g. pēc arhitekta I.Blankenburga projekta. Ēkas simetriskajā kompozīcijā klasiskās formas interpretētas vienlaikus ar reģionālās arhitektūras meklējumiem. Ēka saglabājusi savu sākotnējo funkciju.

Two-story rectangular plastered stone building with mansard was built in 1926-1928, architect I.Blankenburgs. In the symmetric composition classical forms are interpreted together with search of the regional architecture. The building has preserved its initial function.

54

AIZSARGU NAMS HOUSE OF AIZSARGI

(tag. Madonas kultūras nams / now - Culture house)
Madonā, Raiņa ielā 12

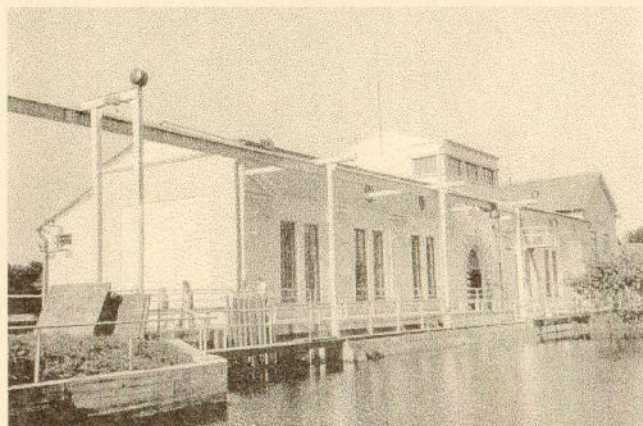
Kubistisku apjomu ekspresīva ēka (arhitekts V.Vitands, celta 1935. g.), asimetriska kompozīcija ar masīvu un augstāku vidusdaļu. Tās cokolam un ieejas portālam izmantota akmens plākšņu apdare. Funkcionālisma arhitektūras nozīmīgs paraugs vietējo tradīciju izpratnē.

Expressive building of cubistic volumes (1935, architect V.Vitands), asymmetric composition with massive and higher middle part. Stone tiles are used for the decoration of socle and entrance portal. Significant example of local understanding of Functionalism style.

55

AIVIEKSTES HIDROCENTRĀLE AIVIEKSTE HYDROSTATION

(tag. spēkstacija / now - powerstation)
Madonas raj. Kalsnavas pag.

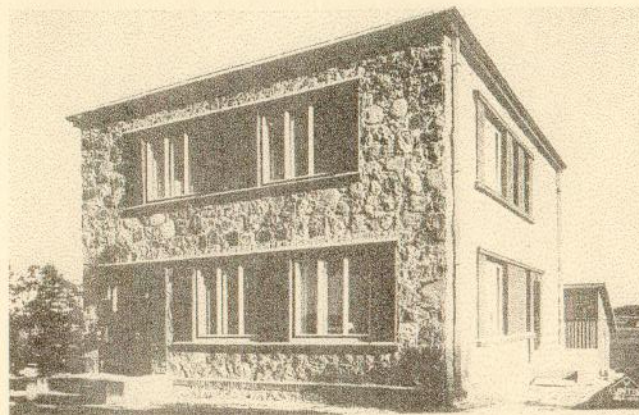
Ēka celta 1928.-1932. g. 14 km no Aiviekstes upes ietekas Daugavā, kur veikta upes aizsprostošana un citi nepieciešamie būvdarbi, to skaitā izbūvēts plostu un zivju ceļš, dzirnavu darba kanāls, spēkstacijas turbīnu ēka un tml., lai nodrošinātu apkārtnes, arī Jēkabpils un Krustpils pilsētu vajadzību pēc elektroenerģijas. Līdz Ķeguma spēkstacijas uzcelšanai 1939. gadā - lielākā Latvijā.

Hydrostation was built in 1928-1932 14 km from the place where Aiviekste falls into the Daugava. There the river was blocked up and other preparatory works were carried out, including building raft and fish way, mill working channel, building for powerstation turbines, etc., in order to supply Jēkabpils and Krustpils and other towns with electricity. Until 1939 when Ķeguma powerstation was built, Aiviekste Hydrostation was the biggest in Latvia.

56

PASTA UN TELEGRĀFA KANTORIS POST AND TELEGRAF OFFICE

Madonas raj. Vestienas pag. Tīrumniekos

Ēka celta 1934. gadā (arhitekts D. Zariņš). Neliels, kompakts divstāvu kubveida apjoms ar horizontāli akcentētām logailēm. Funkcionālās arhitektūras objekta spilgta, lokāla savdabība ir visu fasāžu dekoratīvais plēstu laukakmeņu mūrējums.

Small, compact two-story cubic building (1934, architect D.Zariņš) with horizontally accented windows. Bright and local peculiarity of functional architecture is the rubble-wall facades.

57

JAUNSAIMNIEKA DZĪVOJAMĀ ĒKA SETTLERS DWELLING HOUSE

Madonas raj. Vestienas pag. "Lejiņas"

Jaunsaimnieka dzīvojamo ēku 1924. gadā sev raksturīgā stilā cēlušī Latgales amatnieki bijušajam Devēnas muižas kalpam Ozoliņam. Ēkas pamati mūrēti no plēstiem laukakmeņiem. Pagraba stāvā atrodas lopu virtuve ar diviem katliem un sakņu pagrabs. Sienas celtas gulbūves tehnikā, divslīpņu jumts sākotnēji bijis klāts ar skaidām, bet 1970. gados nomainīts pret vijņoto šiferi. Tajā pat laikā uzcelta koka veranda un nojaukta lielā maizes krāsns. Citādi ēka kā ārēji, tā plānojumā saglabājusi savas sākotnējās iezīmes. Viensēta atrodas blakus Devēnas muižas parkam, labi koptā apkārtne.

New farmer's living structure was built in 1924 by the craftsmen of Latgale and it was constructed for the exservant of Devēna. The foundation of the structure was built from torn boulders. There is a cattle kitchen with two coppers and a vegetable cellar in the basement. The walls are built in log house technique. Initially gabled roof was covered with chippings but after 1970 replaced with waved slate. At the same time the wooden veranda was built and the large bread stove was torn down. Otherwise the structure has remained its original features not only in outward appearance but as well as in planning. The individual farm is situated beside the park of Devēna's estate.

58

SANATORIJA "OGRE" SANATORIUM

Ogrē, Gaismas prospektā 2/6

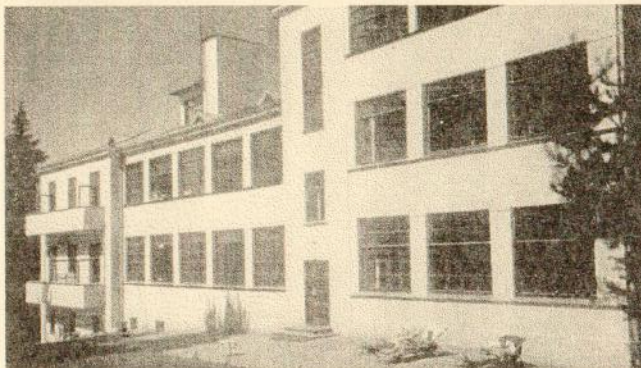
Celta 1927. gadā Jaunogrē pēc arh. Konstantīna Pekšēna projekta. Šajā pašā laikā notika visas Jaunogres parcelācija un tiek uzsākta intensīva vasarnīcu būvniecība. Sanatorijas divstāvu ēkai centrālā daļa mūrēta, bet sānu daļas celtas no koka. Galvenajai fasādei pirmā stāva līmenī piebūvēta ap 100 m² plaša stiklota veranda, kuru vasarās izmanto kā guļamistabu, bet citos gadalaikos kā vingrošanas zāli. Vislielākā un greznākā telpa ir ēdamzāle. To rotā A.Ciņļa sienu gleznojumi, kuri sešdesmitajos gados tika pārklāti ar eļļas krāsu. Sanatorijas ārstu uzņēmība un neatlaidība palīdzēja tos izcelt no aizmirstības astoņdesmito gadu beigās. Trīs gadus turpinājās restaurācijas darbi, ko veica Restaurācijas pārvalde (restauratore K.Šervinskas).

The sanatorium was built in Jaunogre in 1927, architect Konstantīns Pekšēns. At the same time there took place parcelation of the whole Jaunogre and intense building of summer houses started. The central part of two-story sanatorium was laid of stone, but side parts were made of wood. To the main facade there was attached glazed veranda of about 100 m² which in summer was used as a bedroom, but in other seasons as a sport hall. The biggest and most luxurious is the dining room. It is decorated by A.Ciņulis' wall paintings which in 1960^s were covered with oil colour. At the end of 1980^s initiative and insistence of the doctors helped to return the wall paintings to daylight. During three years Restoration board carried out restoration of the building.

59

SANATORIJA "SAULSTARI" SANATORIUM

Ogrē, Saulstaru ielā 1

Atrodas Pārogres pusē augstajā Bāku kalnā ar brīnišķīgu skatu uz Ogres upi un pilsētu, celta 1928. gadā pēc arh. K.Bikšes projekta funkcionalisma stilā. Ēkas būvaprjoms sadalīts vairākos atsevišķos apjomos atbilstoši to izmantošanai: sabiedriska rakstura telpas - ēdamzāle, bibliotēka, zāle ar plašām terasēm izvietotas ZA daļā, kāpņu telpa traktēta kā skatu tornis un paceļas pāri kopējai būvmasai. Verandu lielle stiklotie logi ēkas apjomam piešķir vieglumu un harmoniskumu, bet iekštelpās ienes plašumu un gaišumu. Neatņemama sanatorijas sastāvdaļa ir terasveidīgs parks ar daudzām atpūtas vietām.

The Functionalism style sanatorium (1928, architect K.Bikše) is located in Pārogre on the high Bāku hill with a wonderful view to the Ogre river and city. Building is divided into several separate blocks corresponding to their use: public premises - dining room, library, hall with spacious terraces are located in north-east part, staircase is interpreted as a sightseeing tower and rises above the rest of the building. The big glazed windows of the veranda add lightness and harmony to the building but in the inner rooms bring space and light. An integral part of the sanatorium is the terrace-shape park with many rest place.

60

DZĪVOJAMĀ MĀJA DWELLING HOUSE

Ogrē, Kalna prospektā 3
(tag. Ogres vēstures un mākslas muzejs
now - Ogre History and Art Museum)

Celta 1927. gadā pēc inž.-arh. T.Hermanovska projekta kā villa gleznainā vietā - Ogres pilsētas centra Ogresparka daļā, uzkalniņā. Meža parks 0,7 ha platībā ieskauj divstāvu ēku, kura paceļas pāri divām terasēm. Vienu iezīmē ap parku apejošais grantētais celiņš, otru - piebraucamais ceļš. Ieeju ēkā ievada trešā terase. Ēkas centrālā daļu palīdz izcelt otrā stāva trišsūra erkens, ienesot interesantas gaismas un ēnas spēles gludajā fasādē. Pēc projekta ēkas galvenajā fasādē paredzēti dažādas konfigurācijas logi, kuri harmoniski iekļautos fasādes kompozīcijā.

Built in 1927 after the project of engineer-architect T.Hermanovskis as a villa in a picturesque place - in part of Ogresparks of Ogre city center. Wooden park of 0,7 ha encloses the two-story building which rises above two terraces. One is marked by a gravel path, the other - by a road. The entrance to the building starts from the third terrace. The central part of the building is accented with a triangle bay.

61

LĪVĀNU LUTERIEŠU BAZNĪCA LĪVĀNI LUTHERAN CHURCH

Preiļu raj. Līvānos, Dzelzceļa ielā 17

19.gs. beigās sakarā ar izveidojošos vēsturisko situāciju - Rīgas-Daugavpils dzelzceļa atklāšanu, Līvānos strauji pieauga luterāņu skaits. Rodas nepieciešamība pēc dievnama. Līvānu luterāņu baznīcai pamati likti 1929. g, tā uzcelta 1931. g. un 1932. g. 29.maijā iesvētīta. Celni raksturo neoklētisma arhitektūra ar izkoptu proporciju, tās mākslinieciskajā apdarē izmantoti vēsturisko stilu (gotikas) elementi.

Because of the historical situation at the end of the 19th century - opening of Riga-Daugavpils railway, in Līvāni rapidly increased number of Lutherans. It was necessary to have a church. The foundations of the church were laid in 1929, it was finished in 1931. Neo-eclectic architecture with elements of historical styles.

62

PRIKUĻU PAMATSKOLA

Preiļu raj. Sutru pag. Priekuļos

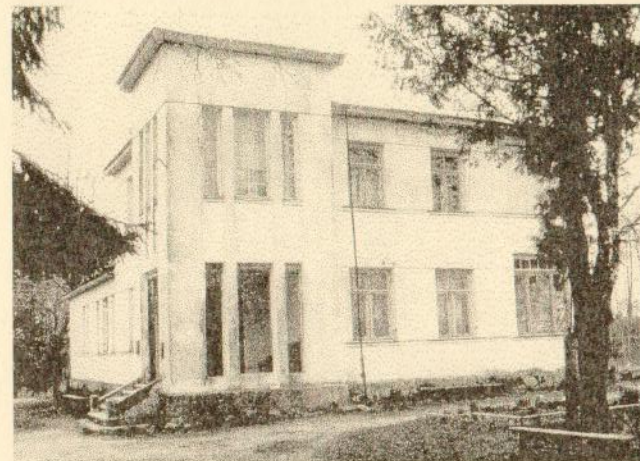
Divstāvu apmesta mūra ēka, celta 1930. gados. Ēkas fasāde atturīga un vienkārša, vienmērīgs logailu dalījums. Apjomā nedadz izvirzīta centrālā daļa, tādējādi izceļot galveno ieeju ēkā. Celtne saglabājusi sākotnējo funkciju.

Two-storey plastered stone building built in 1930^s. The facade of the building is moderate and simple. The central part is little stressed, thus accenting the main entrance. The initial function of the building has remained.

63

JAUNAGLONAS DZIRNAVNIKA DZĪVOJAMĀ ĒKA DWELLING HOUSE OF JAUNAGLONE MILLER

Preiļu raj. Aglonas pag. Jaunaglonā

Divstāvu apmesta mūra ēka, celta 1930. gados. Reģionam raksturīgs dzīvojamās mājas funkcionālisma arhitektūras piemērs. Ēkai taisnstūra plānojums. Kopējā apjomā izcelta ieejas daļa. Celnēs ārējais veidols atspoguļo iekšējo telpisko struktūru.

Two-storey plastered stone building of 1930^s. Characteristic example of regional functionalism. Rectangular planning with accented entrance.

64

SĀPJU DIEVMĀTES SV. ANDREJA KATOĻU BAZNĪCA ST. ANDREW'S CATHOLIC CHURCH

Rēzeknē, Atbrīvošanas alejā 89

Celta pēc arhitekta Pāvila Pavlova 1931. gada būvmeta kā Marijānu biedrības katoļu baznīca. Pārstāv Latgales katoļu tradīcijai raksturīgu divtorņu dievnamu tipu. Mūra-betona celtne, taisnstūra plāna ar asimetrisku altārdaļas izbūvi. Galvenajā fasādē pret Atbrīvošanas aleju trīsstūrveida frontons ar apaļu rozēs veida logu un diviem simetriskiem stūra zvanu torņiem. Galveno ieeju rotā lievenis uz divām kolonām. Spilgts neoklētisma paraugs, kur fasāžu un interjeru apdarē mijas romānikas, gotikas un renesanses formas.

Built (arch. Pavils Pavlovs) as a Marijāna society Catholic church. It represents the type of bi-turretal churches, characteristic for traditions of Latgale Catholics. The rectangular building with asymmetrical altar is built of stone and concrete. In the main facade which faces the alley on which the church is erected there is a triangular pediment with a round rose-shaped window and two symmetrical bell towers. The church represents a striking example of neoclecticism with intercommunication of Romanic, Gothic and Renaissance forms in decoration of facades and interiors.

65

VALSTS SKOLOTĀJU INSTITŪTS STATE TEACHERS' INSTITUTE

Rēzeknē, Atbrīvošanas alejā 115

Pirmā lielākā sabiedriskā ēka Rēzeknē, kas celta Latvijas republikas laikā 1925-1927. g. pēc arhitekta prof. Paula Kundziņa projekta. Trīsstāvu mūra izstieptā U veida plāna celtne ar klasiski simetrisku apjomu kompozīciju un skaidru iekšējo telpisko struktūru. Centrālais ēkas korpus izcelts ar stūru torņiem, kur izvietotas kāpņu telpas un telpiski ierauts, veidojot iekšpagalmu. Arhitektūra izteikti funkcionāla un askētiska, formu ģeometrija un proporcijas pasvītro ēkas lietišķo raksturu.

This is the first biggest public building in Rezekne, built during the times of the first Republic of Latvia in 1927 (arch. Prof. Pauls Kundziņš). The three-story prolonged U-shaped building has classically symmetrical volume composition and a distinct inner premise structure. The central building is emphasized by corner turrets with staircases and specially inverted to create the inner court. Its expressly functional and ascetic architecture, as well as geometry of forms and proportions emphasize the business character of the building.

66

LATGALES TAUTAS PILS LATGALE FOLK PALACE

(tag. Rēzeknes kultūras nams / now - Rēzekne Culture House)
Rēzeknē, Brāļu Skrindu ielā 3

Latgales Tautas pils celtniecības ierosinātājs un vēlākais darbu vadītājs bijis inženieris Francis Kemps. Pirmo projektu 1925. gadā izstrādā arhitekts A. Maidelis. Tā bija iecerēta grandioza būve - ar skatītāju zāli 800 vietām un pamatīgu skatuvi, ar atsevišķu koncertzāli, plašiem kuluāriem, restorānu utt. Neoklētisko pils ēku uzcēla 1929. g. pēc arhitekta Pāvila Pavlova projekta. Izteikti asimetrisks būvmassu kārtojums tomēr ar raksturīgu fasāžu pompozitāti. Centrālais zāles garenkorpus no abām pusēm ieslēgts starp galvenās ieejas vestibulu divstāvu bloku un skatuves augsto būvapjomu. Otrā pasaules kara laikā ēka tika sagrauta, pilnīgi atjaunota pēckara periodā.

The first project has been developed in 1925 by architect A. Maidelis. It was meant to be an imposing building with a hall for 800 places, a big stage, a separate concert hall, spacious lobby, a restaurant etc. The neoclectical building was erected in 1929 according to the project of architect Pavils Pavlovs. The expressly asymmetrical building volume arrangement still has a characteristic pompous facades. The central prolonged building from both sides is enclosed by the two-story block of the main entrance vestibule and the high volume of the stage. During the Second World War, the building was destroyed, and was rebuilt after the war.

67

VIĻĀNU DZELZCEĻA STACIJA VIĻĀNI RAILWAY STATION

Rēzeknes raj. Viļāni

Ēka celta trīsdesmitajos gados. Vienstāvēga taisnstūra plāna vienkārša būvaprjoma mūra ēka. Celta neoklektismam raksturīgās tradīcijās - simetrisku klasicizētu formu interpretācija. Galvenā fasāde ar trijām nišām, horizontāli dalītiem pilastriem, smagu, profilētu dzegu. Labi saglabājušies interjeri.

The building is erected in the thirties. It is a one-storeyed rectangular simple volume building in neoclectic traditions - interpretation of symmetrical classicized forms. The main facade has three niches, horizontally split pilasters and a heavy, profiled cornice. The interiors are well preserved.

68

MALTAS (ROZENTOVAS) VISUSVĒTO PAREIZTICĪGO BAZNĪCA MALTA (ROZENTOVA) ORTHODOX CHURCH

Rēzeknes raj. Maltas pag. Maltā

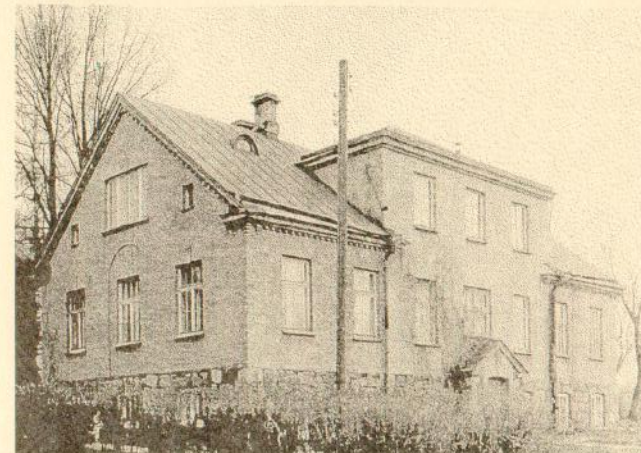
Rozentovas baznīcas arhitektūra pārstāv t.s. neprofesionālās būvmākslas virzienu lauku kulta celtniecībā. Celta 1928.gadā pie pareizticīgo kapsētas. Maza koka guļbūve, kvadrātplāna ar daudzstūru altārgala piebūvi. Mazi sapāroti logu rāmiši, logu slēgi, ieejas un altārgala frontoni - polihroms krāsojums.

The architecture of the Rozentova Church represents the so-called non-professional direction in the rural cult architecture. The church is built in 1928 near to the Orthodox cemetery. It is a small log building with multyangle altar extension. The small paired window panes, window shutters, altar and entrance pediments are colorful.

69

CISKĀDU (VĪTOLU) PAMATSKOLA CISKĀDI (VĪTOLI) PRIMARY SCHOOL

Rēzeknes raj. Sakstagala pag. Ciskādi

Celta 1930. g, arhitekts nav zināms. Ēku cēla apriņķa valde. Sākotnēji - Nikodema Rancāna sešklasīgā pamatskola, kopš 1940.g pārdēvēta par Vītolu skolu. 1-2 stāvu mūra celtne uz augsta laukakmeņu mūra pagrabstāva. Divstāvu garenaprjoms ritmiski sadalīts ar trijiem šķērsaprjomiem, veidojot labi izsvērtu gan plānā, gan telpiskā kompozīcijā būvaprjomu. Dekors atturīgs - dzegu zobinājumi, jumta lodziņi, ailu apdare liecina par konsekventām vēsturisko stilu izmantošanas tradīcijām.

Built in 1930 by the District Government, the architect unknown. Initially it was the six-year primary school of Nikodems Rancāns, since 1940 it has been renamed as Vītoli School. One-two-story stone building has been erected on a high socle in rubble-wall. The two-story prolonged volume has been ritmically split in three parts, creating a volume which is well considered in the planning as well as in the composition. Decorations are rather hindered: dentils of the cornices, roof inlows and decoration of apertures witness the strong traditions of historical style usage.

70

TIESU PILS PALACE OF JUSTICE

(tagad - Latvijas Republikas Ministru Kabinets
now - Ministers' Cabinet of Republic of Latvia)
Rīga, Brīvības bulv. 36

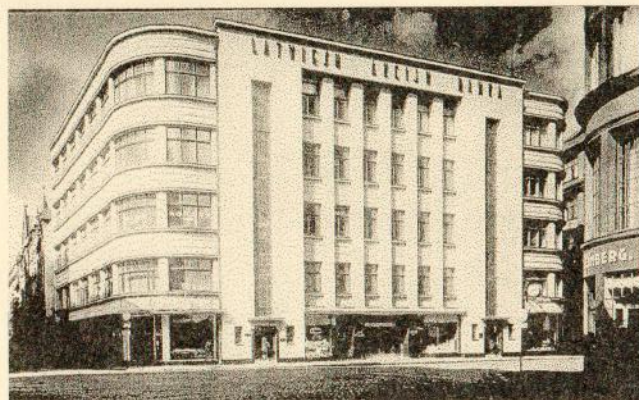
Kopiespāids nopietns un svinīgs, ēku (celta 1936.-1938.g.) raksturo klasiskās arhitektūras formu monumentalitāte un māksliniecisks vispārinājums. Nav noliedzama analogija ar trīsdesmito gadu Vācijas arhitektūru. Spilgtākais Fridriha Skujiņa neoklētisma stila darbs. Fasādēs vietējais, Vidzemes granīts, tikai kolonas no zviedru materiāla. Izcili kvalitatīvi un labi saglabāti interjeri, kuros detaļās samanāmi nacionālās mākslas elementi. Padomju varas gados arhitekts Vladimirs Šņitņikovs izbūvēja ēkas otro kārtu, pret Tērbatas ielu, pilnībā respektējot iecerēto plānojumu un stilu.

The total impression is serious and solemn. The building can be described by monumentality of classic architectural forms. There is an analogy with German architecture of the thirties. This is the most distinguished neoclassicist style work of Fridrihs Skujiņš. In the facades there is used the local Vidzeme granite. The colons are made of materials from Sweden. The interiors are exclusively good and well-preserved, and in them there are elements of the national art. During the Soviet period architect Vladimir Snitnikov built the second part of the house which faces Tērbata Street and fully corresponds to the designed plan and style.

71

LATVIJAS AKCIJU BANKA LATVIAN STOCK BANK

(tag. / now "UNIBANKA")
Rīgā, Kaļķu ielā 13

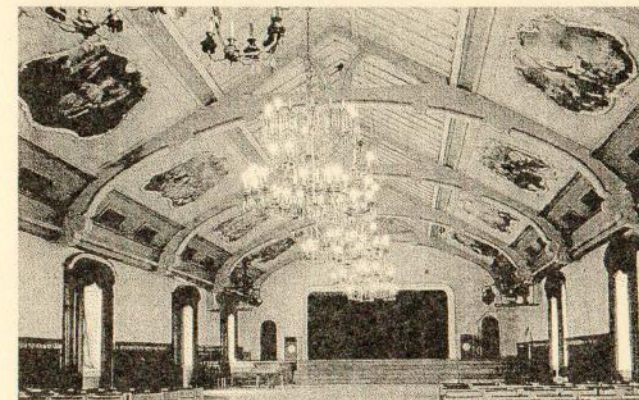
Spilgtākais funkcionālisma arhitektūras stila darbs Rīgā, kuru 1931. g. radījuši arhitekti Alfrēds Kars un Kurts Betge. Kaļķu un Vaļņu ielas stūrī novietotajai ēkai raksturīgs plašs iestiklojums, izteikta apjomu plastika, kurā dominē horizontālisms. Kontrastam galvenajā fasādē lietots vertikāls dalījums. Uzsākti ēkas restaurācijas un remonta darbi, fasādē atjaunota mākslīgā akmens apdare (firma "Velve"), veikta interjera izpēte (arh. I.Dirveiks), noskaidrots polihromais krāsojums, inventarizētas oriģinālās būvdetaļas un iekārtas. Ļoti labi saglabājusies bankas operāciju zāle otrajā stāvā.

The most pronounced example of functional architecture in Riga, built in 1931 by architects Alfrēds Kars and Kurts Betge. The building which is located on the corner of Kaļķu and Vaļņu streets has wide glazing, expressed volume plastic with dominating horizontalism. At present the bank is being restaurated and repaired, the facade has regained the artificial stone decoration (by firm "Velve"), interiors have been explored (by arch. I.Dirveiks), the polychrome painting has been clarified and the original details and equipments registered. The operation hall on the second floor has preserved an excellent condition.

72

RĪGAS PILS SVĒTKU ZĀLE FEST HALL OF RIGA CASTLE

(tagad - Latvijas Valsts Prezidenta reprezentācijas telpa
now - representation premises for State President of Republic of Latvia)
Rīga, Pils laukums

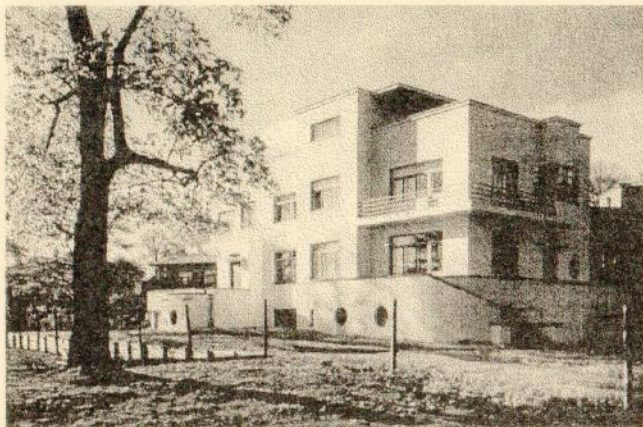
Zāle izbūvēta pēc arhitekta Eižena Laubes projekta (1938-1939.g.) un tiek vērtēta kā etnogrāfiski tautiskās arhitektūras virsotne. Nacionālās arhitektūras formas ir romantizēti vispārinātas un bagātinātas ar simboliskajiem latviskajiem ornamentiem. Telpā dominē varenās, spraišlotās koka griestu konstrukcijas. Zāli, kuru padomju vars gados pazina kā Pionieru pils Sarkano zāli, rotā griestu gleznojumi. Daļa no tiem, kā arī centrālais panno ar K.Ulmaņa attēlu, ir iznīcināti. Uzsāktajā Rīgas Pils restaurācijas darbu procesā paredzēts renovēt zāli, apgādājot ar nepieciešamajām paligtelpām.

The hall is built according to the project of architect Eizens Laube. It is an apogee of the ethnographical architecture. The forms of national architecture are romanticized, made plain and enriched by symbolic Latvian ornaments. The dominant are the huge, braced wooden ceiling constructions. The hall which during the Soviet period was known as the Red Hall of the Pioneer Palace, is decorated by the ceiling paintings. Part of them, including the central mural featuring K.Ulmanis, are destroyed. During the restoration process of the Riga Palace, it is foreseen to renovate the hall, adding the necessary accessory rooms.

73

SAVRUPMĀJA TWIN-HOUSE

Rīga, O.Vācieša iela 13

Viens no populārākajiem inženiera-arhitekta Teodora Hermanovska darbiem (1931.g.), spilgts funkcionālisma stila "balto villu" piemēriem. Celta pēc "Rīgas un apkārtnes dzīvokļu kooperatīva" pasūtījuma kā diviņu māja ar diviem dzīvojiem. Diemžēl, pārbūves sešdesmitajos gados laupījušas ēkas sākotnējo šarmu. Tipiska sava laikmeta celtnē, kuras līmeniskais parapets noslēpj lēzenos jumtus, radot kubistiska apjoma efektu. Plānojums plašs, ir vairākas terases. Ārējā apdare - gaišs apmetums. Pēc arhitektu biroja NAMS projekta paredzēti rekonstrukcijas darbi, ar nolūku to iespējami tuvināt sākotnējam izskatam.

One of the most popular creations of architect Teodors Hermanovskis, an impressive example of so-called white villas of the functional style. It is built upon request of the Cooperative Apartment Society of Riga and Surroundings as a twin-house with two apartments. Unfortunately, it has been rebuilt in the sixties, and the initial charm of the building has disappeared. It is a typical building of its period with horizontal parapet wall that hides the flat roofs, creating the effect of cubistic volume. The planning is extensive, and there are several terraces. The exterior walls are covered with bright plaster. The architect bureau NAMS is going to renovate the building in its initial appearance.

74

ARMIJAS EKONOMISKAIS VEIKALS (AEV) ARMY DEPARTMENT STORE

Rīga, Audēju iela 16
(tagad - Universveikals "Centrs"
now - Department store)

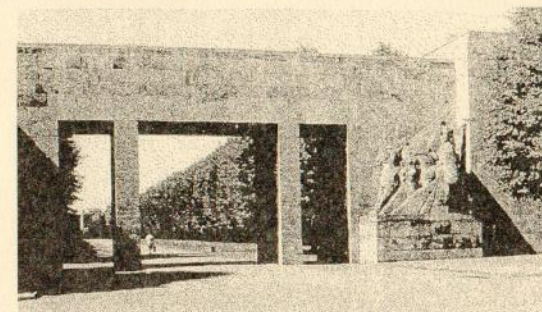
Neoeklektiskas ievirzes ēka (arhitekti A.Galindoms, K.Plūksna, R.Strauts, celta 1936.-1940.g.). Vecrīgā tā izceļas ar augstvērtīgu apdari un izpildījuma kvalitāti, meistarīgi izmantots lielā ordera pilastru motīvs. Interjerā ir saglabājušās monumentālās kāpnes, apgaismes ķermeņi un restorāna "Astorija" griestu dekorējums stuko tehnikā. Padomju varas gados likvidēts baseins zivju nodaļā un eskalators uz otro stāvu. Viena no ēkām, kuras celtniecība ietilpa trīsdesmitajos gados iesāktajā Vecrīgas pārbūves kampaņā, paredzot tās plānojuma un silueta pārmaiņas. Vecpilsētas rekonstrukciju pārtrauca Otrais pasaules karš.

The building (architects A.Galindoms, K.Plūksna, R.Strauts) has neoeclectic direction. In the Old City of Riga it stands out with its valued decoration and quality of accomplishment. The motive of pilasters great order is used very skilfully. The interior has maintained the monumental staircase, lighting fixtures and stucco decoration of the restaurant Astoria ceiling. During the Soviet period the pool in the Fish Department and the escalator to the second floor have been destroyed. It is one of the buildings which was anticipated to belong to the Old Riga Rebuilding Campaign in the thirties, thus changing its planning. The reconstruction of the Old Riga was interrupted by the Second World War.

75

BRĀĻU KAPI BRETHREN CEMETERY

Rīga, Bērzu aleja

Izcilākais tēlniecības, arhitektūras un dārzu mākslas sintēzes paraugs ne tikai Latvijā. Karavīru kapsēta sāka veidot 1915. g. pēc dārzu arhitekta Andreja Zeidaka plāna pirmā pasaules kara laikā. 1923. gada konkursā par labāko atzina tēlnieka Kārļa Zāles projektu. Kā arhitektu darbā Brāļu kapu komiteja aicināja prof. Pēteri Federu, kuram pieder visa ansambļa telpiskās organizācijas ideja. Celtniecībā līdzdarbojās arī arhitekts Aleksandrs Birzenieks. Brāļu kapi sastāv no trijām daļām: ievada ar vārtiem un liepu aleju, paaugstinātas terases ar mūžīgo uguni un kapulauka ar Mātes-Latvijas tēlu noslēgumā. Ansamblī vieno visas tā daļās - skulptūrās, atbalsta sienās, iesegumos pielietotais vietējais materiāls - Allažu šūnakmens.

The most outstanding example of synthesis of architecture, sculpture art of parks. The Soldiers Cemetery has been started to develop during the First World War by the project of garden architect Andrejs Zeidaks. At the conquest in 1923, the project of architect Karlis Zale was decided to be the best. The Brethren Cemetery Committee invited architect Professor Peteris Feders to become the architect of the project, and Mr. Feders is the one who has developed the whole spacial arrangement of the monument. Another participant to the project was architect Aleksandrs Birzenieks. The Brethren Cemetery consists of three parts: introduction with the gates and lime alley, raised terraces with the Eternal Fire, and the burial field with the Mother Latvia in the farther end. The ensemble is united by the local material - Allaži limestone which is used in all its parts: sculptures, supporting walls and pavements.

76

TAUTAS NAMS FOLK HOUSE

(tag. Latvijas arodbiedrību biroju ēka
now - bureaus of Latvian Trade Union)
Rīga, Bruņinieku 29/31

Funkcionālisma stila ēka celta 1939. g., plaši stiklojumi, izteikta apjomu plastika, fasādē dominē vertikāls dalījums, patikama ir tumšā cēlapmetuma ārējā apdare. Relatīvi labi saglabājušies askētiskie interjeri un arhitektoniskās detaļas. Arhitektu Alfrēda Karra un Kurta Betges darbs tika prēmēts starptautiskā projektu konkursā. No plašā kompleksa, kurš ietvēra teātri, peldbaseinu, veikalus u.c. telpas, gan realizēta tikai biroju ēka. Bruņinieku un Tērbatas ielu stūrī novietoto ēku vainago Rīgas centra kvartāliem tik raksturīgais vertikālais akcents.

A functional style building with wide glazing, expressed volume plastics, dominating vertical split and pleasant decoration of the dark granite plaster. The ascetic interiors and architectural details are well preserved. This work of architects Alfrēds Karrs and Kurts Betge has been nominated in an international project competition. However, the office building is the only one built from the extensive complex, initially including a theatre, a swimming pool, shops and other places. The building located on the corner of Bruņinieku and Tērbatas streets has the vertical accent which is so characteristic to the blocks in the center of Riga.

77

LATVIJAS GRĀMATRŪPNIĒKU ARODAPVIENĪBAS NAMS TRADE UNION OF PRINTING OFFICE

(tagad - Poligrāfiķu nams
now Club of workers
in printing industry)
Rīga, Lāčplēša 43/45

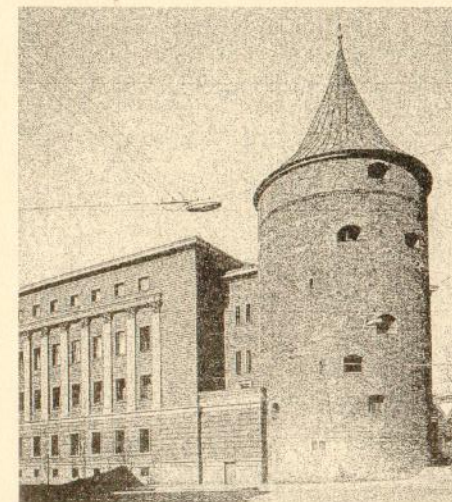
Funkcionālisma stila ēka (1930.g.) ir viena no vairākām arhitektu Alfrēda Karra un Kurta Betges darbiem Rīgas centrā, būvēts pēc Latvijas grāmatrūpnieku arodbiedrības pasūtījuma ar plašu programmu: saviesīgās telpas, biroji, veikali un dzīvokļi. Bagātīga fasādes plastika, realizēta cēlapmetumā. Relatīvi labi saglabājušās arhitektoniskās detaļas. Dominē horizontālais dalījums un tiek uzsvērta sabiedrisko telpu nozīmība pirmajos divos stāvos, jo to sienas perforējums ir atšķirīgs no augšējiem stāviem. Celtnē ir viens no sava laika demokrātiskas sabiedrības attīstības pierādījumiem, laba galvaspilsētas strādniecības kluba paraugs.

The functional style building is one of the works of architects Alfrēds Karrs and Kurts Betge in the center of Riga. It is erected upon order of Latvia Book Trade Union with a full range of requirements: offices, halls, shops and apartments. It has a rich facade plastics which is carried out by granite plaster. The architectural details are rather well preserved. The dominating is the horizontal split, and the significance of the public apartments in the first two floors is stressed by their wall perforation. The building is one of the proofs of the democratic society development of its time, and a good example of a city workers' club.

78

KARA MUZEJS WAR MUSEUM

Rīga, Smiļšu iela 20

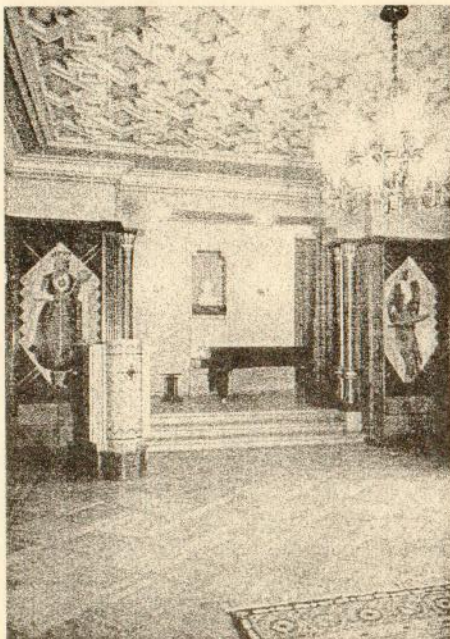
Neoelektisma stila ēka, celta 1937.-1938. g. pēc arhitekta Artura Galindoma projekta, piešķir zināmu savdabību Vecrīgas daļai kādreizējo Smiļšu vārtu rajonā. Tā ir bloķēta ar Pulvertorni, lielāko Rīgas viduslaiku nocietinājumu sistēmas aizsardzības celtni. Ēkas apjoms monumentāls, sarkanā ķieģeļi, tāpat kā vēsturiskās būves. Ārējo apdari greznu padara pelēkā granīta logu apmales un cilņu josla. Ēkas plāns tradicionāls, sastāv no atsevišķām izstāžu zālēm, ietverot arī Pulvertorņa telpas. Bagātīgi metāla kalumi, kā ieejas durvis, kāpņu margas interjerā u.c.

The neoelectec style building (architect Arturs Galindoms) makes quite a note in the part of Old Riga at the former Sand gates. It is blocked by Powder Tower, the biggest Riga Medieval fortification system erection. The monumental volume of the building is made of red brick, as well as the rest of the historical buildings. The exterior is richly decorated with window panes made of gray granite and a frieze of reliefs. The planning is traditional and consists of separate exhibition halls which include premises of the Powder Tower. There are rich metal forgings, for example, entrance door, balustrade in the interior etc.

79

SIGULDAS JAUNĀS PILS INTERJERI INTERIORS OF SIGULDA NEW PALACE

Siguldā, Pils ielā 16

Siguldas Jaunā pils celta 1878.-1881. gadā. Interjeri karā izpostītajā ēkā izveidoti 1937. gadā pēc arh. A.Birkhāna projekta, izmantojot nacionālo formu valodu un ornamentiku. Svētku zāles apdarē dominē koks: sienas grezno oša koka panelis starp tumša ozola koka pilastriem un intarsijas (mākslinieks N.Strunke). Blakus svētku zālei piekļaujas ēdamzāle, tagad kafejnīca. Tās sienas sedz ozola koka panelis. Telpas vienā galā kamins (mākslinieks V.Vasarīņš), bet pretējā atrodas N.Strunkes panno.

The palace is built in 1878-1881. The interiors in the building destroyed during the war are made in 1937 (arch. A.Birkhāns) by usage of language of national forms and ornaments. The big hall is decorated mostly in wood; the walls are covered with ash panel between pilasters of dark oakwood and intarsions (by N.Strunke). The big hall is close to the dining hall, nowadays a caf. Its walls are covered by oak panel. At one part of the hall there is a fireplace (V.Vasarins), and at the another there is a mural by N.Strunke.

80

ALLAŽU LUTERIEŠU BAZNĪCA ALLAŽI LUTHERAN CHURCH

Rīgas raj. Stīveros

Baznīca celta 1927. gadā pēc arhitekta P.Kundziņa projekta. Arhitekts savā darbā sekojis tautas celtniecības tradīcijām. Balstoties uz radošu kultūrmantojuma izpēti, viņš radījis dievnamu, kuru varētu dēvēt par tautas formveides paņēmieni un sakrālās arhitektūras kompozicionālo pamatprincipu sintēzes simbolu. Ēka okupācijas gados tika pamesta un izpostīta, notiek atjaunošanas darbi.

The church (arch. P.Kundzins) is built in 1927. The architect has followed national building traditions. After a creative exploration of cultural heritage, he has created a church in a national manner as the symbol of synthesis of principle of folk and sacral architecture. During occupation period, the building was abandoned and destroyed, and now it is being restored.

81

M.LUTERA BAZNĪCA M.LUTHER'S CHURCH

Saldū, Skrundas ielā 25a

Baznīca celta 1934. gadā pēc arhitekta P.Dreijmaņa projekta. Tā ir vienjoma būve ar torni un taisnstūrveida altārtelpu. Draudzes un altārtelpas sadurvietu akcentē šķēršjoms. Ēkas arhitektūrā izmantotas gotikas un romānikas formas - kontrforsī, piramidālā torņa smaile, stāvi zelmiņi. Projektā bija paredzēts ķieģeļu sienas apmet, taču tas netika izdarīts. Dievnama altārglezņas Kristus (1939.g.) autors ir E.Dolmanis.

The church (arch. P.Dreijmanis) is built in 1934. This is a one-rave building with a tower and rectangular altar premises. The contiguity of parish and altar premises is accented by transept. There are Gothic and Romanic forms used in the architecture of th building: buttress, pyramidal tower spire, steep gable. The project foresaw to render the walls, however, it was not done. The author of the altar painting Christ is E.Dolmanis.

82

SALDUS PAGASTA NAMS SALDUS MUNICIPALITY

Saldū, Lielā ielā 3a

Saldus pagasta nams celts 1936. gadā pēc arhitekta P.Kundziņa projekta. Ēka ir tipisks neoklētisma paraugs apjomu arhitektūrā. Ēkai ir divi stāvi, stāvs divslīps jumts. Fasādes centru izceļ rizalīts ar trīsstūrīgu frontonu un pilastriem. Tā vidū otrajā stāvā izbūvēts t.s. franču balkons. Dekorā izmantotas pusloka nišas logailām, slīpakmens motīvs. Pagastnams veiksmīgi iekļaujas vēsturiskajā pilsētvidē un papildina apkārtesošo apbūvi.

The municipality (arch. P.Kundziņš) is built in 1936. This is a typical neoclassical example in the volume architecture. It has two storeys, steep tiled roof. The facade center is stressed by risalite with triangular pediment and pilasters. In the middle of the risalite there is French balcony. For decoration there are used semi-circle niches for apertures. The municipality successfully joins the historical city environment and supplements the surrounding buildings.

83

BROCĒNU CEMENTA FABRIKA UN DIREKTORA SAVRUPMĀJA BROCĒNI CEMENT FACTORY AND DIRECTOR'S RESI- DENCE

Saldus raj. Brocēnos

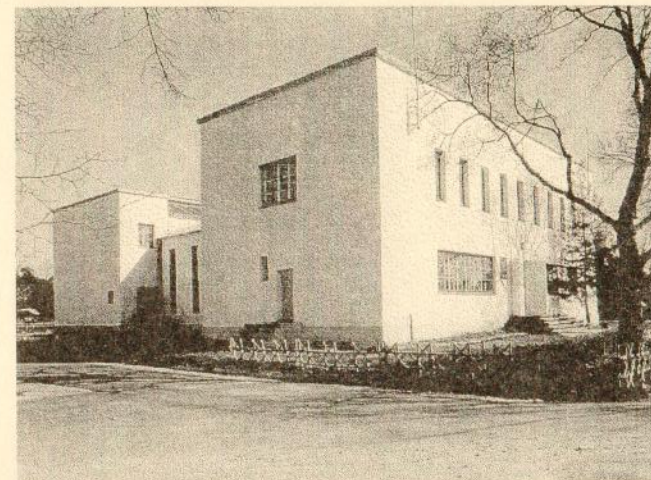
1930. gada otrajā pusē Latvijā strauji attīstījās būvmateriālu ražošana. 1936.-1938. gadā pēc inž. E.Veisa projekta tika uzcelta Brocēnu cementa fabrika. Direktora savrupmāja, funkcionālisma stilā būvēta 1939. gadā pēc arhitekta A.Laukirbes projekta. Tā ir tikai viena no Brocēnos uzceltajām fabrikas darbinieku dzīvojamām mājām un apkārtnes rekreācijas būvēm. Savrupmājas celtniecībā izmantoti Siporeksa vieglbetona bloki, kas ražoti uz vietas, kā arī ģipša plāksnes iekšsienu apdarei.

In the second part of 1930 there was a swift building material production development in Latvia. The Brocenu cement factory was built in 1936-1938 (project by E.Veiss). The director's residence in its functional style is built in 1939 (arch. A.Laukirbe). This is only one of residences and recreation buildings of the factory workers built in Broceni. For the residence there are used Siporex blocks of the local production, as well as Rigips plates for the partition walls.

84

LĪBIEŠU TAUTAS NAMS LIVS FOLK HOUSE

Talsu raj. Kolkas pag. Mazirbē

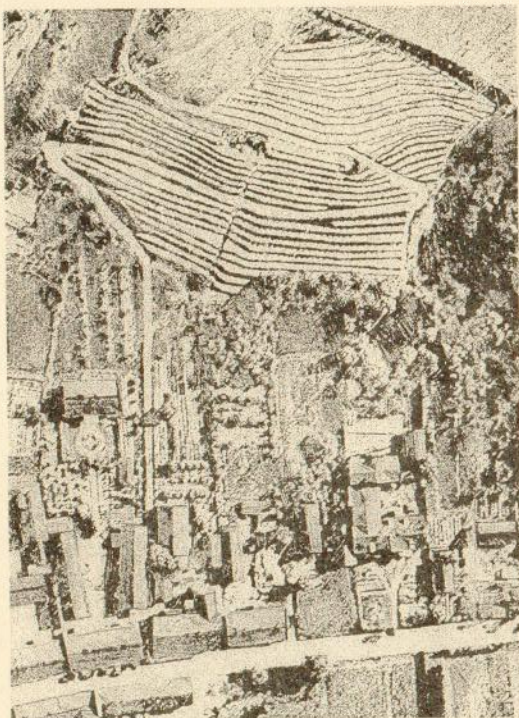
Libiešu tautas nams bija iecerēts kā libiešu kultūras centrs, kas celts ar igauņu, somu un ungāru atbalstu. Pirmo projektu tautas namam izstrādājis latviešu arhitekts V.Paegle, risinot to nacionālā romantisma stilā, ko noraida Libiešu savienība. 1938. g. tiek izstrādāts jauns funkcionālisma garā risināts projekts, kura autors ir somu arhitekts E.Hitonens. Libiešu tautas nams tiek veidots kā monumentāla, lakoniska celtnie, kas pilnībā atbilst tā laika modernās arhitektūras tendencēm. Tautas nams tiek atklāts 1939. g. un tas bija paredzēts kā vieta, kur varētu plaukt un zelt libiešu kultūra. Celtnes interjerus izstrādājis latviešu arhitekts V.Paegle.

The Livs Folk house was expected to be a Livs Culture Center, build with the support of Estonians, Finns and Hungarians. The first project in national romanticism style was developed by Latvian architect V.Paegle, and was refused by the Livs Society. In 1938, an new project in Functionalism style was developed by a Finnish architect E.Hitonen. The Livs Folk house is a monumental, laconic building which fully corresponds to modern architectural tendencies of the time. It was opened in 1939, and it was meant to be a place where Livs culture could grow and bloom.

85

SABILES VĪNA KALNS SABILE WINE YARD

Talsu raj. Sabilē

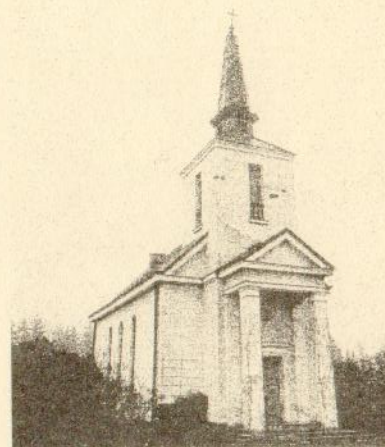
Vinogu audzēšanas tradīcija Sabilē aizsākusies jau viduslaikos. 1938. gadā Abavas senlejas nogāzē - t.s. Vīna kalnā sāka ierīkot savam laikam modernus vīna dārzus (1 ha platībā, terasu kopējais garums sasniedza 2817 m), kurus apūdeņoja ar triecies palīdzību. Jau 1938. gada rudenī tika ievākta pirmā raža. Pēckara periodā stādījumi iznīka, pašlaik iecere tos atjauno.

Tradition of grape growing in Sabile initiates already in Medieval Ages. In 1938 in the Abava Valley, there was created modern Wine Yard (area of 1 ha, total length of terraces - 2817 m). They were specially watered. Already in the autumn of 1938 there was the first harvest. In postwar period the plantation withered away. Now it is planned to renovate it.

86

TALSU LEPROZORIJAS BAZNĪCA CHURCH OF TALSĪ LEPROSORIUM

Talsu raj. Laidzes pag.

Baznīca pēc arhitekta Jūlija Biķa projekta uzcelta 1936.-1938. g. Tā ir neliela, tajā paredzētas sēdvietas 120 dievlūdžējiem, tās garums 14,5 m, platums 6.15 m, bet torņa augstums 25 m. Baznīca celta tradicionālās formās, tikai stipri samazinot normālas baznīcas izmērus. Baznīca celta neoklasicisma stilā, ieejas portiks akcentēts ar masīviem stabiem un frontonu. Celtnes galvenais uzdevums ir kalpot par garīgo centru leprozorija kompleksā, kas tiek panākts ar tīri arhitektoniskiem paņēmieniem. Baznīcas apjoms, tās tornis ir kompleksa vertikālā dominante, kas vienotā ansambli apvieno dažādos laika periodos un stilos celtās celtnes.

The church (arch. Julijs Bikis) is built in 1936-1938. It is rather small, with 120 places, length 14.5 m, width 6.15 m, the height of the tower 25 m. The church is built in traditional forms by significantly decreasing size of a standard church. It is built in the neoclassical style, and its entrance portico is accented by massive columns and a gable. The main task of the church is to serve as the spiritual center of the complex, and this has been reached only by architectural means. The volume of the church, its tower, is the vertical dominant of the complex, joining the buildings of the various periods of time and styles in one.

87

PAGASTNAMS MUNICIPALITY

Talsu raj. Abavas pag.

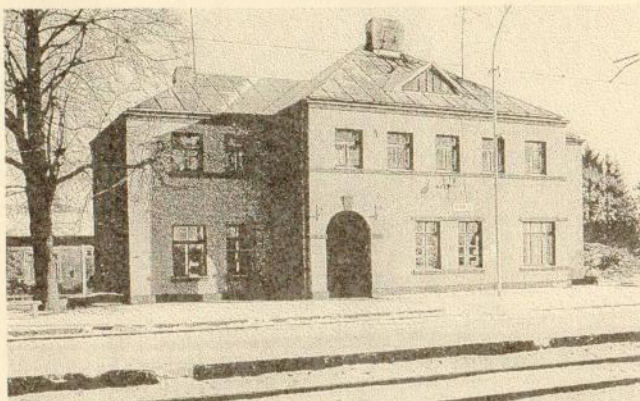
Pagastnams uzbūvēts Valgales muižā 1920. gados, pilnībā pārbūvējot kādreizējo kungu māju. Ēkai saglabāts raksturīgais celtnes apjoms - masīva garenbūve ar divslīpu jumtu ar nošļauptiem galiem, kuras vidū uzcelts divstāvējš būvobjekts ar divslīpu jumtu un nelielu koka tornīti, kurā dominē divi simetriski rizalīti, kuru stūri akcentēti ar rustiem. Abavas pagastnams celts reģionālās arhitektūras formās, izmantojot nacionālā romantisma elementus, tādējādi radot vienu no savdabīgākajiem pagastnamiem Kurzemē. Interjers risināts tautiskā romantisma stilā, kur galvenais akcents ir vērsts uz centrālo zāli, kas rotāta ar mākslinieka Žaņa Sūniņa gleznojumiem pēc latviešu pasaku motīviem.

Built in 1920 by totally rebuilding the former lords' house. It has preserved the characteristic volume - a massive prolonged building with 2-slope roof with bevelled ends with a two-storeyed volume in the middle with 2-slope roof and a small turret with two symmetrical risalites with corners accented by rusts. It has been built in the forms of regional architecture by using elements of national romanticism, and it is one of the most interesting municipalities in Kurzeme.

88

SMĀRDES STACIJA SMĀRDE RAILWAY STATION

Tukuma raj. Smārdes pag.

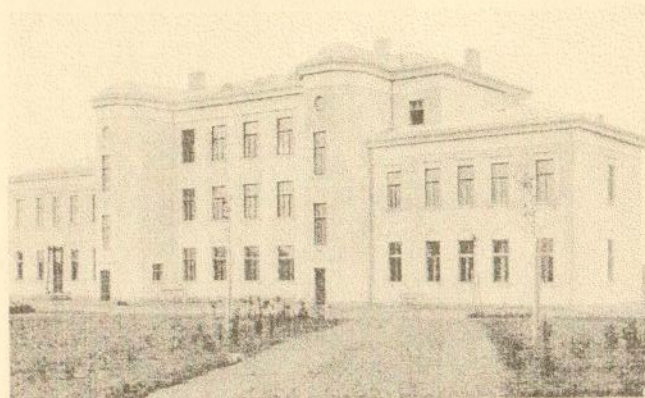
Latvijas brīvvalsts pastāvēšanas laikā notiek daudzu jaunu stacijas ēku celtniecība, kas pilnībā tiek risinātas modernās arhitektūras formās. Viens no tipiskiem šī perioda piemēriem – Smārdes stacijas ēka, celta 1930. gados pēc arh. Ozoliņa projekta. Ēka risināta kā divstāvēģa celtnē, kurā dominē apjomi, radot konstruktīvu, lakonisku celtnes veidolu. Stacijas ēkai uzsvērts centrālais apjoms, kurā asimetriski novietota ieeja, risināta klasiskas arkas veidā. Akcentēta tiek arī pirmā stāva logi. Stacijas ēkas būve dominē apkārtnē, tādējādi kalpo arī kā viena no Smārdes centrālajām celtnēm.

During the existence of the first Republic of Latvia, many new railway stations are erected, and every single one of them is made in forms of traditional architecture. One of the most typical examples of the time is the Smārde railway station, built in the thirties (arch. Ozoliņš). It is a two-story building with dominating volumes, thus creating a constructive and laconic impression. The station has a stressed central volume with asymmetrically placed entrance as a classical arc. The windows of the first floor are accented as well. The railway station dominates in the surroundings, and thus it is one of the central buildings in Smārde.

89

KANDAVAS APVIENOTĀ PAMATSKOLA KANDAVA JOINED PRIMARY SCHOOL

Tukuma raj. Kandavā

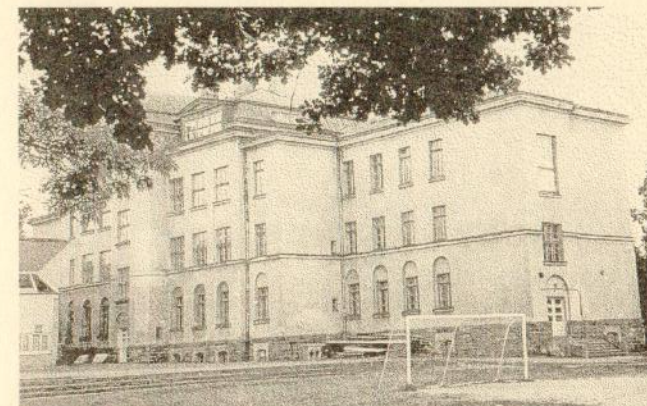
Skola celta no 1929.-1936. gadam pēc arhitekta Fr.Skujņa projekta, kā simetriska celtnē, kurā galvenais akcents ir vērst uz celtnes apjomiem. Dominē centrālais trīsstāvēģais būvaploms, kuram pagalma fasādē tiek veidotas divas simetriskas poligonālas kāpņu telpas. Centrālajam būvaplomam piekļaujas simetriski divstāvēģi korpusi. Skola risināta, izmantojot neoklasicisma kompozicionālos paņēmienus, kaut arī formu valoda pilnībā atbilst funkcionālistiskajam lakoniskajam stilam. Skolas ēkas izvietojumu pilsētas vidē var uzskatīt par vienu no veiksmīgākajiem pilsētbūvnieciskajiem risinājumiem.

The school (arch. Fr.Skujņš, built in 1929-1936) is a symmetrical building with the main accent on the building volume. The dominating is the central three-story volume which has two symmetrical staircases in the backyard facade. The central volume joins symmetrical two-story buildings. There is neoclassical compositional method, though the language of forms fully corresponds to the laconic style of functionalism. The location of the school in the city can be considered as one of the best urban solutions.

90

TUKUMA PAMATSKOLA TUKUMS PRIMARY SCHOOL

Tukumā, Raiņa ielā 3

Skola 800 skolniekiem celta pēc arhitekta I.Blankenburga projekta 1927.-1937.g. un ir vienu no viņa veiksmīgākajiem darbiem. Skola risināta neoklasicisma stilā, kā simetriska trīsstāvēģa celtnē ar akcentētu centrālo rizalītu. Ēkai veidots rustots cokols un uzsvērts pirmais stāvs, kuru no pārējiem atdala starpstāvu dzega. Raksturīgs kompozicionāls elements I.Blankenburga projektētajām skolām ir aktu zāles izvietojums centrālā rizalīta trešajā stāvā. Celtnes pagalma fasādes rizalīts tiek risināts plastiskāks. Ēkai ir ļoti sarežģītas konfigurācijas jūti, kas sasaucas ar neoklasicisma tendencēm.

This school for 800 pupils is built in 1927-1937, and it is one of the most successful works of architect I.Blankenburgs. It is a symmetrical three-story building in neoclassical style with accented central risalite. The building has rustic socle and stressed first floor which is separated from others by a cornice. One of the characteristic compositional elements for schools projected by I.Blankenburgs is the placement of the hall on the third floor in the central risalite. The risalite of the yard facade is more plastic. The building has roofs of very complicated configuration, of neoclecticism style.

91

VALKAS TAUTAS NAMS VALKA FOLK HOUSE

Valkā, E.Dārziņa ielā 8

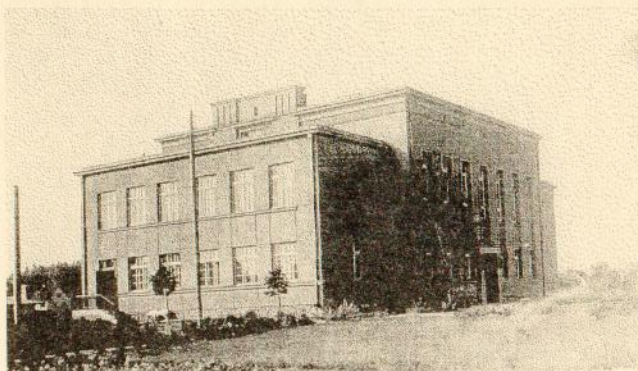
Arhitekta A.Raistera projektētais Valkas Tautas nams (1927.g.) jāmin kā viens no izcilākajiem sabiedrisko celtnu piemēriem Ziemeļvidzemes reģionā. A.Raisters šeit, tāpat kā lielākajā daļā savu celtnu, sekojis 20.gs. sākumā populārajam neoeklektisma izteiksmes veidam. Ēkai ir plaša skatuve, ērtas palīgtelpas, un tā ļoti reprezentē latvju celtniecību mūsu ziemeļu pierobežas pilsētā. Jāatzīmē, ka Valkas Tautas nams kopā ar Valkas pamatskolu un vidusskolu veidoja Valkas jauno centru (pēc tam, kad vecais pilsētas centrs palika Igaunijas daļā) apkārt Lugažu laukumam.

The Valka Folk House (1927) is one of the finest examples of the public buildings in the North Vidzeme region. The architect has followed the neoclassical means of expression which was popular at the beginning of the 20th century. The building has a wide stage, comfortable additional rooms, and it represents Latvian buildings in the city of our Northern borderline. It must be noted that Valka Folk House, together with Valka Primary School and Secondary School, once formed the new Valka center around the Lugažu Square (at the time when the old city center remained in the territory of Estonia).

92

SMILTENES VIDUSSKOLA (PAMATSKOLA) SMILTENE SECONDARY SCHOOL (PRIMARY SCHOOL)

Valkas raj. Smiltēnē

Smiltenes pamatskola, vēlāk Smiltenes vidusskola, celta 1936.g. (arh. I.Blankenburs). Šai skolai, tāpat kā citām Blankenburga projektētajām skolām, ir klasiski simetriska apjomu kompozīcija, kas precīzi atspoguļo iekšējo telpisko struktūru. Apdarei raksturīga solīda atturība, augsta detaļu kultūra, nav vēsturisko formu imitācijas. Ēkas arhitektūra balstās uz funkcionālisma formālajiem paņēmieniem, tomēr ar tiem sakausēti arī daži neoeklektisma elementi - diezgan stāvs jumts, izteikta dzega.

The Smiltene Primary School, later Smiltene Secondary School (arch. I.Blankenburs) was built in 1936. This school, as well as other schools by the same architect, has a classical symmetrical volume composition which reflects the inner structure. The decorations are rather simple, with carefully made details. There is no imitation of the historical forms. The architecture of the building is based on the formal approach of the functionalism, however, there are several neoclassical elements - a rather steep roof, an expressed cornice.

93

PIEMINEKLIS KRITUŠAJIEM KARAVĪRIEM WAR MONUMENT

Valkā,
Brāļu kapos

Granīta piemineklis celts 1919. gada pavasarī kritušo 4. Valmieras kājnieku pulka karavīru brāļu kapos (tēlnieks E.Melderis). Skulptūra novietota uz neliela zemes uzbēruma. Tās pamatne uz augšu sašaurināta. Figūra veidota ļoti vispārinātās formās, tas pats sakāms arī par sejas vaibstiem. Vienīgais monumentālās celtniecības darbs, kas pieskaitāms latviešu mākslas kubistiskajam novirzienam. Pirmais mākslinieciski veidotais piemineklis, kas uzcelts 1. Pasaules kara un brīvības cīņu piemiņai, restaurēts 1988. gadā.

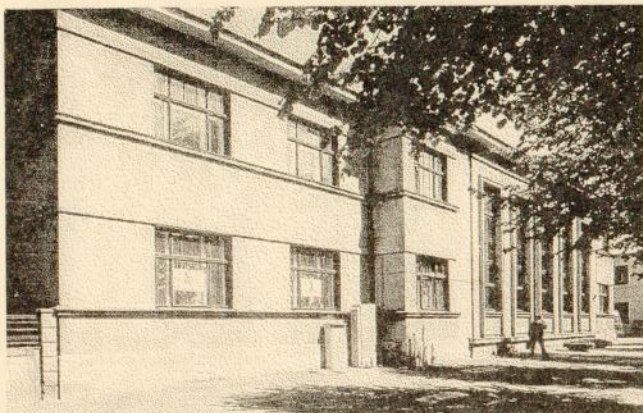
The granite monument (1919, E.Melderis) is erected in the Brethren Cemetery of the soldiers of 4th Valmiera infantry. The sculpture is placed on a small embankment. Its base is narrowed to the top. The figure is made in very abstract forms, the same could be said about the face. This is the only work of monumental sculpture, that could be referred to as cubistic direction of the Latvian art, and the first artistically erected monument to the memory of the 1st World War and fight for freedom. It was restored in 1988.

94

VALSTS ZEMES BANKAS NODAĻAS ĒKA BRANCH-BANK OF STATE LAND BANK

Valmierā, Rīgas ielā 40

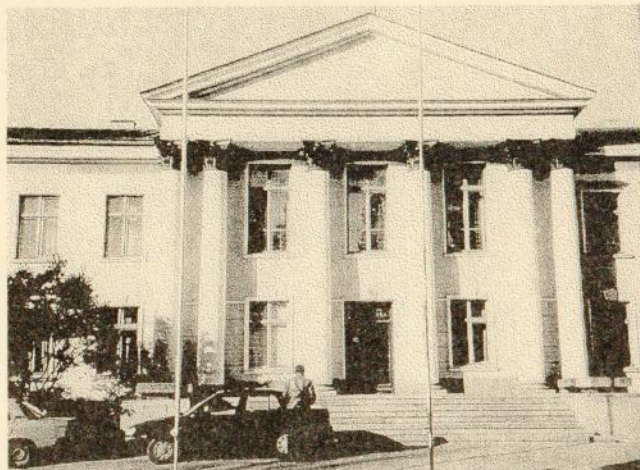
Ēka celta 1931.-1932. gadā funkcionalisma stilā. Bankas ēkas būvprojektu konkursā pirmo vietu ieguva arhitektūras studenta A.Kalniņa kopīgi ar arhitektūras studenti E.Krēsliņu izstrādātais projekts. Būvdarbus vadīja arhitekts Ansis Kalniņš. Dīvastāvu mūra stūra ēka ar izteiktu funkcionāli ģeometrisku būvapjomu kārtojumu. Fasādēs akcentēts vertikāli-horizontāla dalījuma kontrasts. Labi saglabājusies ēkas plānojums un interjeru apdare, ozola parkets, kāpņu margas, logu un durvju vērtnes ar niķelēta misiņa rokturiem, operāciju zāles grīdas un griestu veidojumi. Dekora noformējumā galvenokārt pielietoti klasiska meandra ornamenta atvasinājumi, arī vienkāršākas laužas līnijas. 1995. gadā tika pabeigts ēkas kapitālais remonts.

This functional style building was erected in 1931-1932. Its project, made by architecture students A.Kalnins and E.Kreslina. The building procedure was undertaken by architect Ansis Kalnins. This is a two-story stone corner building with expressed the functions of volumes. In the facades there is accented contrast of vertical-horizontal split. The planning, interiors, oak parquet, balusters, door and windows with brace handles, floors and ceiling decorations in the operation rooms are well preserved. For decoration there are used mainly developments of a classical meander ornament, as well as simpler broken lines. In 1995 there was finished restoration of the building.

95

VIDZEMES APGABALA TIESAS NAMS VIDZEME REGIONAL COURT

Valmierā, Tērbatas ielā 13

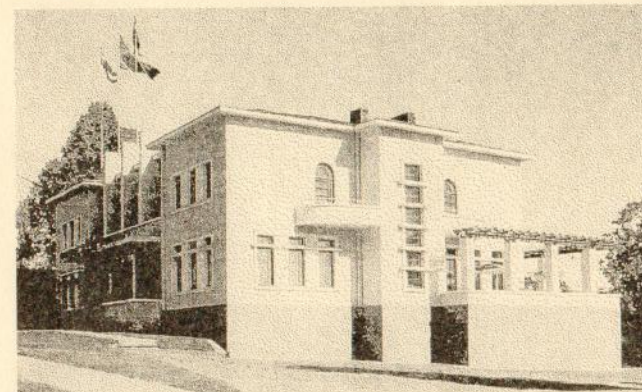
Ēka celta 1938. gadā pēc inženiera-arhitekta Kārļa Cināta projekta, izteikti neoklētisma stilā, kur t.s. jaunklasīcisma monumentālās formas ir cieši saistītas ar domu par nacionālā stila radīšanu. Dīvastāvu mūra regulāra plāna ēka ar masīvu 6 kolonu centrāloportīku un sānu rīzālītiem galvenajā fasādē. Labi saglabājusies ēkas iekšējais plānojums un interjeru apdare - grīdu mozaīkas veidojumi, durvju portāli, sēžu zāles griestu plastika (ornamentālās joslas, griestu kesoni, oriģinālās lustras), kāpņu margas.

The building is erected in 1939 (architect Karlis Cināts) in an expressed neoclectic style, where so-called neoeclassical monumental forms are closely entwined with idea of development of a national style. This is a 2-storeyed regular building with a massive central portico with 6 colons and side risalites in the main facade. The interior planning and interior decorations like mosaic floors, door portics, meeting hall ceiling plastics have been well preserved.

96

RŪJIENAS VIESNĪCA HOTEL

(tag. viesnīca "Tālava" / now - hotel "Tālava")
Valmieras raj. Rūjienā, Rīgas ielā 12

Celta 1939. gadā pēc būvinženiera Teodora Hermanovska projekta. Izteikts funkcionalisma stila paraugs ar Hermanovska rokkrakstam raksturīgu fasāžu vertikālu un horizontālu elementu kontrastu. Pamatā taisnstūra dīvastāvu mūra ēka ar atklātas terases piebūvi virs garāžu telpām pagalma pusē. Galvenā fasāde simetriska ar centrālās daļas izrāvumu, veidojot nojumi virs ieejas ar balkoniņu virs tās. Pagalma pusē uz terasi ved augstas kāpnes, terases kolonāde pārsegta ar pergolu. 1993. gadā ēkā veikts kapitālais remonts, atjaunotas fasādes.

Built in 1939, architect Teodors Hermanovskis. This is an expressed example of functional style with contrast of vertical and horizontal facade elements characteristic for Hermanovskis. It is a rectangular two-story stone building with open terrace above the garage premises at the yard side. The main facade is symmetrical with a small balcony above the entrance. At the yard side there is a high staircase leading to the terrace with the pergola. In 1993, there have been capital repairs carried out, and the facades renovated.

97

RŪJIENAS VALDES NAMS RŪJIENA MUNICIPALITY

(tag. Rūjienas pilsētas Dome
now - Rūjiena City Council)
Valmieras raj. Rūjienā, Raiņa ielā 3

Celta 1935.-36. gadā pēc arhitekta Aleksandra Klinklāva projekta. Šis meistardarbs 30. gadu nogalē ir iespaidojis daudzus sabiedrisko ēku arhitektoniskus risinājumus visā Latvijā. Divstāvu mūra administratīvā ēka ar izteiktu funkcionālistiski ģeometrisku apjomu kompozīciju organisku saaugusi ar tradicionālu rātsnama tēlu - celtnes vienā stūrī paceļas tornis. Tornis vainagots ar dekoratīvu taisnstūra formas paviljonu uz masīviem balstiem un vertikālo smaili. Saglabāts ēkas sākotnējais plānojums, interjeru apdarē - zāles durvis, kāpņu margas.

Built in 1935-1936, architect A.Klinklavs. This masterpiece of the end of the thirties has inspired many architectural solutions of public building in Latvia. The two-story stone administrative building with an expressed functionally geometrical volume composition is organically joined to the traditional municipality image - there is a turret at the one side of the building. The turret is crowned by a decorative rectangular pavillion on massive supports and a vertical spire. The initial planning of the building has been retained, as well as the hall door and stair railing in the interiors.

98.

VENTSPILS 1. PAMATSKOLA VENTSPILS 1ST PRIMARY SCHOOL

(tagad - vakarskola / now - evening school)
Ventspilī, Saules ielā 33

Apjomīga divstāvu mūra skolas ēka celta 1925. - 1928. gadā. Tās fasādes veidotas eklektisma garā, galvenokārt izmantojot renesanses formas un stūru rustojumu.

The school is built in 1925-1928. Its facades are made in eclectic spirit, mainly using Renaissance forms.

99

ANCES APTIEKA ANCE CHEMIST'S SHOP

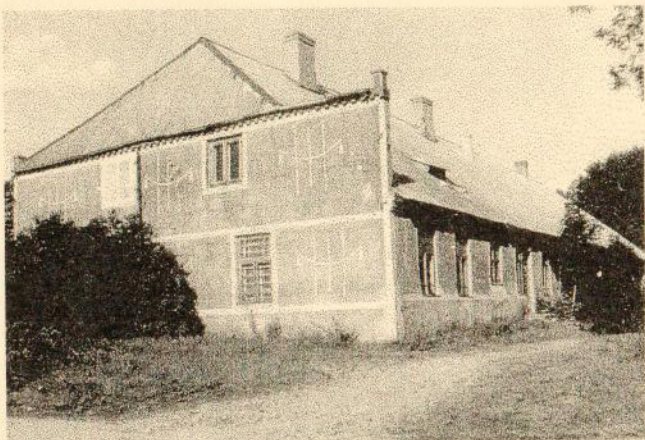
(tag. dzīvojamā un veikala ēka / now - dwelling house and shop)
Ventspils raj. Ances pag.

Vienstāvu koka celtnē ar jumta izbūvēm (celta 20. gs. 30. gados), asimetrisku apjomu kompozīcijā. Poligonāla stiklota veranda, dekoratīvs listišu režģis un apšuvuma dēļu gala rotājumi, logailu variācijas. Nacionālā romantisma arhitektūras provinces variants.

A one-story wooden mansard building (the thirties of the 20th century) with asymmetrical composition volume. A polygonal glazed porch, decorative woodwork. A variation of national romanticism architecture in province.

TAUTAS NAMS FOLK HOUSE

(tag. dzīvojamā un veikala ēka/ now - dwelling house and shop)
Ventspils raj. Puze pag. "Blāzmās"

Stendes kroga ēkas (19. gs., 1928. g.) pārbūve, piebūvējot galā divstāvu mūra apjomu. Piebūves augstums nepārsniedz senākās celtnes jumta kori un kompozicionālai saskaņai papildus veikta apmeto fasāžu rotāšana ar ornamentālu rakstu, dažādojot apmetuma faktūras un krāsu. 1920. gadu piemērs jaunas funkcijas iekļaušanai senākā celtnē, veicot plašākus rekonstrukcijas darbus.

The tavern (19th century, 1928) has been rebuilt by adding a two-story stone volume. The height of the annex does not exceed the ridge of the ancient building. To reach a compositional agreement, all facades have been decorated with ornamental design and varied plaster and color. This is an example of the twenties, characterizing the possibility of joining an old building and a new function by larger reconstruction.